

MTI.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

p a r t a m

1968. október 18.

bkk. 1. dr. horgos gyula beszéde

zs/gy/bs

1968. október 18.

a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk dr. horgos gyula kohó- és gépipari miniszter beszédét, amely az országgyűlés péntek délelőtti ülésén hangzik el. a beszéd csak jelzésre használható fel.

x x x x

dr. horgos gyula kohó- és gépipari miniszter bevezetőben hangsúlyozta, hogy a közlekedéspolitikai koncepciók megvalósítása különösen nagymértékben múlik a hazai gépipar felkészültségén és jövőbeni fejlődésén.

- a közlekedési struktúra világszerte tapasztalható fejlődésének irányát elemezve már évekkel ezelőtt elhatároztuk - mondta -, hogy a közúti közlekedési eszközök gyártását a többi gépipari ágazatnál gyorsabban fejlesztjük. kidolgoztuk a fejlesztési programot, amelyet a kormány az idén központi programmá nyilvánított. ez megteremti a feltételeit annak, hogy a közúti szállítás tervei a személygépkocsikat kivéve, zömében hazai gyártású szállítóeszközök felhasználásával valósuljanak meg.

a miniszter ezután elmondta, hogy a fejlett ipari országok vasúti járműgyártó kapacitása jelentősen túlhaladja igényeiket. emiatt igen éles verseny alakult ki a világcégek között egy-egy jelentősebb rendelés megszerzéséért. gyakran 15-20 évszázó hitelek nyújtásával, különféle szállítási kedvezményekkel, állami preferenciákkal igyekeznek a piaci lehetőségeket kihasználni.

/folyt. köv./

zsl

parlament

bkk. 1. /dr. horgos... 1. folyt./ gy

a magyar vasuti járműveket gyártó ipar ezért elsősorban a hazai szükségleteket és a szocialista országok igényeit igyekszik kielégíteni, azért a termékek gyártását csak mérsékelt ütemben fejlesztjük. a vasuti és a közúti járműgyártás részaránya az utóbbi javára tolódik el. ugyanakkor szakosítási megállapodást is kötöttünk a kőst tagországokkal, ami lehetővé teszi, hogy anélkül, hogy berendezkednénk tehervagonok és nagyobb teljesítményű dieselmotorok gyártására, kielégíthessük a vasut sokrétű igényeit.

a miniszter ezután részletesen taglalta a közúti járműgyártás központi fejlesztési programját. ennek megvalósítására az álló- és forgóeszközökkel együtt összesen 11,6 milliárd forintot fordítunk, a beruházási összegből 9,7 milliárd forintot központi forrásból fedeznek.

- a közúti járműgyártás nagyarányú fejlesztése - mondta - lehetővé teszi, hogy gazdaságosan előállított járműipari termékekből fokozzuk exportunkat, másrészt mennyiségi lag teljesebben és minőségileg magas színvonalon hazai gépipari termékekkel lássuk el a közlekedést. a járműipari beruházások általában a tervezettnél megfelelően haladnak, a múlt év végén a beruházásoknak mintegy 26 százaléka valósult meg, s a részarány ez év végére meghaladja a 60 százalékat.

a közúti járműipar műszaki színvonalának gyors növelésére a kormány határozata alapján megvásároltuk a renault-man-ferrostaal konzorciumtól a 192-230 lóerős dieselmotorok gyártási jogát, a gyártástechnológiai eljárást és a gyártó berendezések jelentős részét. ezzel hosszú élettartamu, gazdaságos üzemi, nagyteljesítményű dieselmotorokat gyárthatunk és építhetünk autóbuszainkba, tehergépkocsijainkba és egyéb járműveinkbe. a járműprogramon belül is kiemelkedik az autóbuszgyártás fejlesztése.

/folyt. köv./

2021

-2-

v g p a r l a m e n t

bkk. 1. /dr. horgos... 2. folyt./ gy

1965-ben még 2 700 autóbusz készült hazánkban, ez 1970-re 7 000-re emelkedik, 1975-re pedig már 10 000 - 11 000 autóbusz gyártását tervezzük. nagy gondot fordítunk arra, hogy járműveink kényelmesek legyenek, a program végrehajtásával a magyar autóbuszgyártás a világ élvonalába kerül.

- a tehergépkocsigyártás fejlesztésénél nem törekedhetünk arra, hogy a hazai igényeket teljes választékkal itthoni termékekből elégtessük ki. figyelembe vettük a nemzetközi munkamegosztás adta előnyöket. mi a 6-20 tonna hasznos teherbírásu különleges tehergépkocsik gyártására rendezkedünk be, ami viszonylag kis sorozatu termelés esetén is gazdaságos. a már említett licenc-szerződés, továbbá a korszerű aggregátok kifejlesztése lehetővé teszi, hogy ezek a különleges tehergépkocsijaink is korszerűek legyenek. más teherautókat külföldről vásárolunk.

- közúti járműfejlesztési programunkat több oldaluan segíti a szocialista országok közötti nemzetközi munkamegosztás, megállapodásokat, illetve szerződéseket kötöttünk mindekelett a szovjetunióval, továbbá lengyelországgal, az ndk-val és jugoszlávia egyes üzemeivel különböző korszerű alkatrészek és részegységek közös fejlesztésére, kölcsönös szállítására. az együttműködés eddigi eredményei biztatóak, erőfeszítéseket teszünk a nemzetközi kooperáció további kiszélesítésére is. az ilyen nemzetközi együttműködés lehetővé teszi a beruházási eszközeink hatékonyabb felhasználását és a nemzetközi munkamegosztásban rejlő tartalékok hasznosítását.

- a közúti járműprogram végrehajtásába a gépipari vállalatok jelentős része bekapcsolódott, így a program a járműgyártás fejlesztésén kívül előmozdítja a kapcsolódó ágazatok műszaki előrehaladását. kohászati üzemeink a járműipar részére az eddiginél nagyobb mennyiségben állítanak elő a különleges követelményeknek megfelelő huzott, hántolt, csiszolt anyagokat.

/folyt. köv./

2021

-3-

parlament

bkk. 1. / dr. horgos... 3. folyt./ gy

öntődéink nagy pontosságot igénylő vékony falú és bonyolult alakú öntvényeket, motorházakat szállítanak. hasonlóképpen a technológia korszerűsítését követeli a fejlesztési program a kovács üzemektől.

a miniszter ezután elmondta, hogy a közúti szállítás fejlesztésével kapcsolatban a közlekedéspolitikai koncepció számol a személygépkocsi-állomány jelentős növekedésével is. ezzel kapcsolatban hangsúlyozta, hogy a kohó- és gépipar, eddigi fejlesztési irányának megfelelően, nem kíván személygépkocsik gyártására berendezkedni. a számítások ugyanis azt mutatják, hogy a személygépkocsi-gyártás akkor gazdaságos, ha évente legalább 150 000 - 160 000 készül belőle, ez a mennyiség azonban többszöröse a várható igényeknek. gazdaságosabb, ha részt veszünk a szovjetunió személygépkocsi gyártásában kooperációs szállításokkal. a két ország között létrejött megállapodás alapján a szovjet gépkocsigyártás fejlesztéséhez különféle alkatrészek szállításával csatlakozunk. ezeket az alkatrészeket évi 300 000-res példányszámban állíthatjuk elő, ami gazdaságos. az alkatrészekért a szovjetuniótól évenként 12-14 000 személygépkocsit kapunk majd, amit a fiat licenc alapján gyártanak. arra törekszünk, hogy ehhez hasonló megállapodások más államokkal is létrejöjjenek.

a miniszter ezután a szállítás gépesítéséről szól. végül a törvényjavaslatot az országgyűlésnek elfogadásra ajánlotta.

Antl/

--

-4-

parlament

bkk. 2. dr. dabronaki gyula beszéde

pr/gk/gy/zs

1968. október 18.

rendelkezésre bocsátjuk a kneb elnökének beszédét, amely az országgyűlés pénteki ülésén hangzik el. embargó feloldásig!

x x x

a népi ellenőrzésről szóló törvényjavaslatot dr. dabronaki gyula államtitkár, a központi népi ellenőrzési bizottság elnök terjesztette az országgyűlés elé.

- tizenegy évvel ezelőtt az 1957. évi 7. törvénnyel hívta életre az országgyűlés a népi ellenőrzést. megállapította ekkor, hogy szükség van egy, a kormány és a helyi államhatalmi szervek tevékenységét egyaránt elősegítő, állandó ellenőrzési szervezetre, s hogy a szocializmusba való átmenet időszakában az állami ellenőrzés csakis tömegmértékű lehet, abban a természetű eszközök tulajdonosainak, maguknak a dolgozóknak is részt kell venniük, mert ez felel meg a szocialista demokratikus követelményeknek.

- az országgyűlés a népi ellenőrzés intézményével kapcsolatos szerepet hozott létre. a feladatok jellegét, az államhatalmi vezetben hatóított helyét, felépítésének rendjét és hatáskörét tekintve a szervezet az állami szervek vonásai jellemzik, ugyanakkor - a társadalmi erők szervezett részvétele folytán - egyre erőteljesebben kidomborodik társadalmi, népi jellege. az eltelt csaknem 11 év alatt a népi ellenőrzésnek e kettős, állami és társadalmi jellege tovább erősödött. ezt a vonását erősítették azok a módosító jogszabályok is, amelyek nyomán hatásköre és tömegkapcsolatai egyaránt erősödtek. az új törvényjavaslat mindezeket az állami és társadalmi jelleg erősítésére vonatkozó intézkedéseket átveszi, sőt egyes vonatkozásokban tovább is fejleszti.

folyt. kkv./

Lakó

- 5 -

bkk. 2. /dr. dabronaki.... 1. folyt./ gy

- az 1957. évi 7. törvény értelmében a népi ellenőrzési bizottságok tagjai az arra illetékes államhatalmi szervet meghatározatlan időtartamra választották. a jövőben - a törvényjavaslat szerint - a népi ellenőrzési bizottságokat az országgyűlési képviselőkkel, illetve a tanácstagokkal azonos időtartamra, tehát általában négy évre választják. az új szabályozás a korábbinál jobban megfelel a szocialista demokrácia követelményeinek, jobban hangsúlyozza, hogy a népi ellenőrző bizottságok választott tagjai és tisztviselői közvetlenül felelősek az őket megválasztó tanácsoknak. a központi népi ellenőrzési bizottság a minisztertanács, a területi népi ellenőrzési bizottságok pedig a központi népi ellenőrzési bizottság és az illetékes tanács irányítása alatt tevékenykednek.

a törvényjavaslat továbbfejleszti a választó államhatalmi szervek és a népi ellenőrzési bizottságok kapcsolatát. előírja, hogy a központi népi ellenőrzési bizottság elnöke a népi ellenőrzés munkájáról az országgyűlésnek, a népköztársaság elnöki tanácsának és a minisztertanácsnak, a területi népi ellenőrzési bizottságok pedig a választó tanácsoknak kötelesek beszámolni. a népi ellenőrzési bizottságok közvetlenül fordulhatnak a helyi tanácsokhoz előterjesztéseikkel a tanácsok végrehajtó bizottságainak elnökei tanácskozási joggal részt vehetnek a népi ellenőrzési bizottság ülésein.

- a törvényjavaslat a népi ellenőrzés rendszerének legfontosabb alapelveként tartja fenn azt a rendelkezést, hogy a vizsgálatokat a dolgozók széles társadalmi támogatásával, népi ellenőrökkel végzi.

- munkások, parasztok, és értelmiségiek önként és szívesen vállaltak megbízatást a népi ellenőrzésben. már „törzsgárda”, is kialakult: csaknem kétszer annyian a népi ellenőröknek a száma, akik kezdetben részt vettek a munkában.

folyt. köv./

201

- 4 -

bkk. 2. /dr. dabronaki.... 2. folyt./ gy

a népi ellenőrök csaknem 30 százaléka munkás vagy tsz-tag, több mint 40 százalékuk rendelkezik egyetemi vagy főiskolai végzettséggel. tizenöt százalékuk nő, s a népi ellenőrök között a legkülönbözőbb szakterületek magasan képzett elméleti és gyakorlati ismerői is megtalálhatók.

- a törvényjavaslat a korábbi hatásköri szabályokat csak a gazdaságirányítás új rendjéből adódó követelményeknek megfelelően módosítja, a korábban rögzített hatásköri szabályok fő elveit érintetlenül hagyja. a korábbi jogszabályi rendelkezések a minisztériumi felügyelet alatt álló vállalatok és egyéb szervek ellenőrzésének hatáskörét a központi népi ellenőrzési bizottsághoz koncentrálták. ez a jogszabályi rendelkezés a gazdaságirányítás mai követelményeinek nem felel meg. ezért a törvényjavaslat olyan rendelkezéseket tartalmaz, hogy a központi népi ellenőrzési bizottság egy új hatásköri jegyzékben szabja meg a területi népi ellenőrzési bizottságok hatáskörét. a gazdaságirányítás rendjében bekövetkezett változás tette indokolttá az anyagi eszközök zárolására vonatkozó korábbi jogszabályi felhatalmazás részleges módosítását is; korábban ugyanis a zárolás hatálya nem terjedt ki az egyedi beruházásokra.

- a népi ellenőrzés megalakulása óta eltelt 11 év alatt vizsgálataink a népgazdaság szinte valamennyi ágazatát érintették. arra törekedtünk, hogy tevékenységünk a kormány utmutatásának megfelelően a társadalom előtt álló legfontosabb feladatok megoldását szolgálja, a fontosabb gazdasági kérdésekre koncentráljunk. folyamatosan vizsgáltuk az építőipar fejlesztésére hozott határozatok végrehajtását. több oldalról megközelítve, részletesen elemeztük az építőipar technikai bázisának fejlesztését, a termelői kapacitás kihasználtságát. felhívtuk a figyelmet arra, hogy a szövetkezeti és háziiparos építőipar termelésének korszerűsítése csak kismértékben fejlődött.

/folyt. köv./

202

- 7 -

bkk. 2. /dr. dabronaki.... 1. folyt./ gy

- az 1957. évi 7. törvény értelmében a népi ellenőrzési bizottságok tagjai az arra illetékes államhatalmi szervet meghatározatlan időtartamra választották. a jövőben - a törvényjavaslat szerint - a népi ellenőrzési bizottságokat az országgyűlési képviselőkkel, illetve a tanácsstagokkal azonos időtartamra, tehát általában négy évre választják. az új szabályozás a korábbinál jobban megfelel a szocialista demokrácia követelményeinek, jobban hangsúlyozza, hogy a népi ellenőrző bizottságok választott tagjai és tisztviselői közvetlenül felelősek az őket megválasztó tanácsoknak. a központi népi ellenőrzési bizottság a minisztertanács, a területi népi ellenőrzési bizottságok pedig a központi népi ellenőrzési bizottság és az illetékes tanács irányítása alatt tevékenykednek.

a törvényjavaslat továbbfejleszti a választó államhatalmi szervek és a népi ellenőrzési bizottságok kapcsolatát. előírja, hogy a központi népi ellenőrzési bizottság elnöke a népi ellenőrzés munkájáról az országgyűlésnek, a népköztársaság elnöki tanácsának és a minisztertanácsnak, a területi népi ellenőrzési bizottságok pedig a választó tanácsoknak kötelesek beszámolni. a népi ellenőrzési bizottságok közvetlenül fordulhatnak a helyi tanácsokhoz előterjesztéseikkel a tanácsok végrehajtó bizottságainak elnökei tanácskozási joggal részt vehetnek a népi ellenőrzési bizottság ülésein.

- a törvényjavaslat a népi ellenőrzés rendszerének legfontosabb alapelveként tartja fenn azt a rendelkezést, hogy a vizsgálatokat a dolgozók széles társadalmi támogatásával, népi ellenőrökkel végzi.

- munkások, parasztok, és értelmiségiek önként és szívesen vállaltak megbízatást a népi ellenőrzésben. már „törzsgárda”, is kialakult: csaknem kétszer annyian a népi ellenőröknek a száma, akik kizárólag részt vesznek a munkában.

/folyt. köv./

241

- 4 -

bkk. 2. /dr. dabronaki.... 2. folyt./ gy

a népi ellenőrök csaknem 30 százaléka munkás vagy tsz-tag, több mint 40 százalékuk rendelkezik egyetemi vagy főiskolai végzettséggel. tizenöt százalékuk nő, s a népi ellenőrök között a legkülönbözőbb szakterületek magasan képzett elméleti és gyakorlati ismerői is megtalálhatók.

- a törvényjavaslat a korábbi hatásköri szabályokat csak a gazdaságirányítás új rendjéből adódó követelményeknek megfelelően módosítja, a korábban rögzített hatásköri szabályok fő elveit érintetlenül hagyja. a korábbi jogszabályi rendelkezések a minisztériumi felügyelet alatt álló vállalatok és egyéb szervek ellenőrzésének hatáskörét a központi népi ellenőrzési bizottsághoz koncentrálták. ez a jogszabályi rendelkezés a gazdaságirányítás mai követelményeinek nem felel meg. ezért a törvényjavaslat olyan rendelkezést tartalmaz, hogy a központi népi ellenőrzési bizottság egy új hatásköri jegyzékben szabja meg a területi népi ellenőrzési bizottságok hatáskörét. a gazdaságirányítás rendjében bekövetkezett változás tette indokolttá az anyagi eszközök zárolására vonatkozó korábbi jogszabályi felhatalmazás részleges módosítását is; korábban ugyanis a zárolás hatálya nem terjedt ki az egyedi beruházásokra.

- a népi ellenőrzés megalakulása óta eltelt 11 év alatt vizsgálataink a népgazdaság szinte valamennyi ágazatát érintették. arra törekedtünk, hogy tevékenységünk a kormány utmutatásának megfelelően a társadalom előtt álló legfontosabb feladatok megoldását szolgálja, a fontosabb gazdasági kérdésekre koncentráljunk. folyamatosan vizsgáltuk az építőipar fejlesztésére hozott határozatok végrehajtását. több oldalról megközelítve, részletesen elemeztük az építőipar technikai bázisának fejlesztését, a termelői kapacitás kihasználtságát. felhívtuk a figyelmet arra, hogy a szövetkezeti és háziipari építőipar termelésének korszerűsítése csak kismértékben fejlődött.

/folyt. köv./

242

- 7 -

parlament

bkk. 2. /dr. dabronaki... 3. folyt./ gy

- a rohamosan növekvő ipari termelés fokozott igényeket támasztott a közlekedéssel szemben. miután a rendelkezésre álló fejlesztési eszközök korlátozott volta gátolta a kapacitás bővítést, vizsgálataink során azokat a tartalékokat kerestük, amelyek kiaknázásával minimális anyagi ráfordítással is jelentősen segíteni lehet a szállítási gondokon. így például felhívtuk a figyelmet a népgazdasági szempontból indokolatlan és gazdaságtalan áruszállításokra, az úgynevezett kereszt-szállításokra. vizsgáltuk a termelészövetkezetek anyagi, műszaki ellátottságát és rámutattunk a géppark strukturális aránytalanságaiból, a járulékos és kapcsolódó beruházások megvalósításának elmaradásából származó problémákra. felhívtuk a figyelmet a melléküzemági tevékenységben rejlő tartalékokra. vizsgáltuk a mezőgazdaság szakember-ellátását, s ellenőrzéseinkkel elősegítettük azt a törekvést, hogy az önálló gazdálkodást akadályozó adminisztratív korlátokat megszüntessék, a szövetkezetek belső integrációja megerősödjék, s ezzel a közös gazdaságokban kiegyenlítettebb, magasabb szintű legyen a foglalkoztatás, megszilárduljanak a jövedelmi források.

- a szervezet társadalmi jellegéből fakad az a törekvésünk, hogy minden eddigi ellenőrző szervnél többet foglalkozzunk a lakosság életkörülményeit közvetlenül befolyásoló gazdasági, szociális, kulturális célok megvalósulásával. így például a 15 éves lakásfejlesztési terv végrehajtásának ellenőrzésekor megállapítottuk, hogy a lakásépítések zömmel a községekben történnek, ezért a városok rendkívül kedvezőtlen lakás ellátottsága lassabb ütemben javul a távlati tervben előirányoztnál. sokhelyütt kihasználatlan még a házigyárak kapacitása, s nem javult lényegesen az építkezéssel kapcsolatos hatósági engedélyezési eljárás és az anyagellátás sem.

- vizsgáljuk a javító-szolgáltató hálózat helyzetét, mert a hozzánk érkezett jelzések szerint az áruteremelés nagyobb jövedelmezősége a javító-szolgáltató tevékenység bővítését gátolja. ez a lakosság ellátása szempontjából megengedhetetlen. nemrégén vizsgáltuk a lakosság sütőipari áruval való ellátását, s vizsgálati témánk volt a cipők minősége.

/folyt. köv./

22

parlament

bkk. 2. /dr. dabronaki... 4. folyt./ gy

- a szociális, kulturális, egészségügyi ágazatokat vizsgálva például olyan tapasztalatra jutottunk, hogy a támogatást, a szociális juttatásokat sok esetben nem a legrászorultabbak kapják. kormányzatunk jelentős anyagi támogatást nyújt a dolgozók pihenési, üdülési lehetőségeinek biztosítására. felmérésünk szerint azonban az utóbbi tíz évben a dolgozó anyák 60 százaléka egyszer sem vette igénybe a kedvezményes üdülést. az ezekben a témákban végzett vizsgálataink tapasztalatai azt mutatják, hogy célszerű felülvizsgálni a béren kívüli juttatások körét.

- minden vizsgálatunkban helyet kaptak a társadalmi tulajdon védelmét biztosító feladatok. e munkánkhoz sok és értékes segítséget kaptunk azoktól a dolgozóktól, akik közérdekű bejelentéseikkel gyakran hívták fel figyelmünket a beavatkozást igénylő esetekre. ellenőrzéseink nyomán elnyerték méltó büntetésüket a közösség vagyonához nyúlók, a harcoslók. tapasztalataink azt mutatják, hogy a társadalmi tulajdon gyarapodását esetenként nemcsak bűncselekmények akadályozzák, hanem a hanyag, felelőtlen vagy gondatlan magatartás is.

- a lakosságtól a bizottságainkhoz évente csaknem tízezer bejelentés, panasz érkezik. ezek a jelzések arról is információt nyújtanak, hogy a lakosság miként vélekedik egyes állami intézkedésekről, a közelet tisztaságáról, az állami szervek és a lakosság kapcsolatáról. a gazda felelősségérzetével írják meg észrevételeiket, javaslataikat, amelyeknek tulnyomó része a közös ügy féltéséből fakad. a lakosságtól érkezett közérdekű bejelentés hívta fel a népi ellenőrzés figyelmét például arra, hogy az illetékes szervek közömbössége miatt jelentős összegű állami bevételtől esünk el.

/folyt. köv./

22

parlament

bkk. 2. /dr. dabronaki.... 5. folyt./ gy

ismeretes, hogy az utóbbi időben megnőtt az ingatlanok iránti kereslet, amit egyesek úgy használnak ki, hogy földjeiket parcellázzák és magas áron értékesítik. az így szerzett, nemegyszer milliós jövedelem után azonban adót nem fizetnek. pedig a 3/1961. pm. számú rendelet szerint a mezőgazdasági ingatlanok parcellázása útján elért jövedelemtöbblet progresszív jövedelemadózás alá esik. ez a rendelkezés azonban elszikkadt a bürokrácia utvesztőjében.

- a bejelentések és panaszok vizsgálata - a konkrét ügyekben túl - arra is választ ad, hogy az állami szervek hogyan intézik a dolgozók ügyeit. éveket ezelőtt még sok hibát találtunk. az utóbbi időben végzett vizsgálatok azonban már az államigazgatási munka erős javulásáról adnak számot. ezeket a vizsgálatokat nagyon fontosnak tartjuk, mert a bürokratikus jelenségek egyik „klasszikus”, jelentkezői területe éppen a dolgozók ügyeinek, beadványainak intézése. a személyes ügyek, panaszok a bejelentők számára nem „kis ügyek”, s azokban látni kell az emberséges elbánásra vonatkozó igényt is. a korábbi vizsgálataink nyomán kiadott kormányhatározat végrehajtása során a tanácsok és az érdekeltek szervek nagy erőfeszítéseket tettek korábbi hiányosságaik felszámolására. meggyorsult a beadványok intézése, színvonalasabb, kulturáltabb lett az ügyintézés. csökkent a törvénysértések és panaszok száma, az ügyek nagyobb százaléka már az alapeljárás során eredményesen megoldódik.

- összegezve az eddig elmondottakat: úgy gondolom, hogy a népi ellenőrzés intézménye a 11 évvel ezelőtt meghatározott alapelveknek megfelelően fejlődött és működött. a népi ellenőrzés a szocialista demokratizmus terméke, kiszélesíti annak lehetőségét, hogy a dolgozó tömegek az államigazgatás, a gazdaságfejlesztésben tevékenyen közreműködjenek, tapasztalatot szerezzenek.

/folyt. köv./

- 10 -

parlament

bkk. 2. /dr. dabronaki... 6. folyt./ gy

a szocializmus építésében nem nélkülözhető a dolgozó nép közvetlen részvételén alapuló állami ellenőrző szerv, így annak életre hívása hazánkban szükségszerű volt. e gondolatok jegyében terjesztem az igazságügyminiszterrel egyetértésben - a magyar forradalmi munkás-paraszt kormány nevében - a népi ellenőrzésről szóló törvényjavaslatot az országgyűlés elé. a törvényjavaslatnak az a célja, hogy erősítse a népi ellenőrzés működésében helyesnek bizonyult alapelveket, s egyes vonatkozásokban - részben a mindennapi élet már kialakult gyakorlatát követve - a szocialista demokratizmus igényeinek és a gazdaságirányítás új rendje követelményeinek megfelelően tovább is fejlessze azokat.

- kérem a tisztelt országgyűlést, hogy a népi ellenőrzés eddigi működéséről adott beszámolómat és a népi ellenőrzésről szóló törvényjavaslatot az előterjesztett módosító javaslattal fogadja el./mti/

László

-11-

parlament

bkk. 3. az országgyűlés pénteki ülése

t zs-kz-tf-hi-s l-pr/gg, tm, lk, gk, szb, gy/bs

1968. október 10.

pénteken délelőtt 10 órakor folytatta tanácskozását az országgyűlés. az ülésen részt vett losonczi pál, a népköztársaság elnöki tanácsának elnöke, fock jenos, a forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke, valamint apró Antal, biszku béla, komócsin zoltán, nyers rezső, az mszmp politikai bizottságának tagjai, továbbá a politikai bizottság póttagjai, a központi bizottság titkárai és a kormány tagjai.

az ülésen részt vett az országgyűlés vendégeként budapestben tartózkodó uruguayi parlamenti küldöttség Luis Rinon Perret, képviselőházi elnök vezetésével.

a diplomáciai páholyokban a budapesti diplomáciai képviselők számos vezetője foglalt helyet.

az ülést az elnök, vass istvánné nyitotta meg.

bejelentette, hogy napirend szerint folytatódik a vita betervezett új vasúttörvény tervezet és közlekedéspolitikai koncepció fölött.

dr. horgos gyula kohó- és gépipari miniszter emelkedett szólásra.

/Alyt. köv./

10.30/11

le
10^h Dm

parlament

bkk. 3. / az országgyűlés... 1. folyt./ gy

dr. horgos gyula beszédét mai bkk. 1. számú kiadásunkon közöltük. a beszédre a következő javításokat adjuk:

az 1. oldal utolsó bekezdése, amely így kezdődik:
a miniszter ezután elmondta.... teljes egészében kimarad.

az 1. folytatás 1. bekezdése ugyancsak teljes terjedelmében kimarad. a tudósítás helyesen tehát a következőképpen alakul:

.... felhasználásával valósuljanak meg.
a miniszter ezután részletesen taglalta a közuti....

az 1. folytatás 2. bekezdésének 3. sorában a 11,6 milliárd forint helyett 11,8 milliárd forint irandó

az 1. folytatás utolsó bekezdésének első két sora helyesen a következő:

a közuti járműpar műszaki színvonalának gyors növelésére megvásároltuk a renault-man-forrestaal konzorciumtól...

a 2. folytatás 2. sorában a 10 000 - 11 000 helyett 10 000 - 12 000 autóbusz .... irandó.

a 3. folytatás utolsó bekezdése helyesen a következő:

a miniszter ezután a szállítás gépesítéséről szólt. végül kifejezte, hogy a törvényjavaslattal és a közlekedéspolitika irányelveivel egyetért.

dr. horgos gyula beszéd-szövegének embargóját feloldjuk.

ezután az elnök kovács antal képviselőnek adta meg a szót.

/folyt. köv./
10.45/11

ll

bkk. 3. / az országgyűlés... 2. folyt./ gy

Kovács Antal,

a vas megyei pártbizottság első titkára, a megye 4. számú választókerületének képviselője hangsúlyozta, hogy sürgető igényt hivatott kielégíteni a közlekedés távlati fejlesztéséről előterjesztett két fontos dokumentum, a vasut koncentrált korszerűsítésének, a teherszállítás körzetítésének, a gazdaságtalan, kisforgalmu vasutvonalak felszámolásának, a vasuti forgalom növekvő arányu közútra terelésének azonban ma még csak részben vannak meg a személyi és tárgyi feltételei. ezek megteremtéséhez idő és cél tudatos szervező munka kell. vas megyében már megtették az ez irányu gazdasági, műszaki előkészületeket. a szombathelyi járműjavító műhelyt például gőzmozdony-javításról diesel-javításra állították át; megkezdődött a közúti járműjavítás kapacitásának bővítése. emelkedik a közúti darabru-forgalom, s már létrehozták a megyében a közúti igazgatóságot, amely egyre eredményesebben munkálkodik a közúti szállítás feltételeinek javításán.

a közlekedéspolitikai koncepció kapcsán sokan kérdezik, hogy adottak-e a közútra terelés tárgyi feltételei, s bírálják az utviszonyokat, mondván, hogy több körzetben még nincs hová „terelni”, a forgalmat. ezért külön figyelmet érdemel az előterjesztésnek az a része, amely a reális igényeken alapuló feltételek létrehozásától teszi függővé az intézkedések végrehajtását. a másik vitatéma, hogy kinek a számláját terhelje a vasuti és közúti szállítás közötti tarifa különbözet. a koncepció ezt az érdekeltek számára a legelfogadhatóbb módon kívánja rendezni, amikor hangsúlyozza, hogy elsősorban a hivatásforgalomban részt vevő utasok és a rendszeresen fuvaroztatók részére indokolt meghatározott ideig megfelelő tarifa kedvezményt nyújtani. úgy vélem, hogy ezt a kedvezményt célszerű volna mindaddig alkalmazni, amíg a szállítási tarifák a jelenleginél arányosabbá válnak, illetve kiegyenlítődnek.

a képviselő az új vasut törvény tervezetét és a közlekedéspolitikai koncepciót elfogadta.

1. folyt. köv./
10.50/11

- 14 -

De
11.20 Dne

bkk 3. / az országgyűlés... 3. folyt./-szb

Fodor Istváné

pedagógus, heves megye 3. számú választókerületének országgyűlési képviselője rámutatott, hogy megyéjében a vasutvonalak mindössze 37 települést érintenek. a szállítási kapcsolatok létrejöttében ezen a területen eddig is nagyobb szerepet játszottak a közutak, mint más vidékeken. a közlekedés közútra terelése, illetve ezzel összefüggésben a közúti közlekedés nagyobb ütemű fejlesztése ezen a vidéken érinthető módon a lakosság legszélesebb rétegeinek általános hevesi sével találkozik, a fejlesztés végrehajtásával kapcsolatban a képviselő felhívta a figyelmet a helyi sajátosságok körültekintő, valóban tudományos igényű tanulmányozására. heves megyében például messzemenően figyelembe kell venni azokat a változásokat, amelyeket a visontai gagarin hőerőmű, továbbá a tiszai vízlépcső megépítése idéz majd elő a személy- és teherszállítás iránti igényekben. a tiszai vízlépcső üzembehelyezése után például minden bizonnyal rendkívül nagymértékben növekszik majd az érintett területeken a zöldségtermelés. megfelelő módon gondoskodni kell tehát arról, hogy az értékes kertészeti termékek gyorsan és jó minőségben jussanak el a hazai és külföldi piacokra.

a vasuti személyszállítás kulturáltságát tekintve az elmúlt években nagy fejlődésnek lehettünk tanúi. ez a fejlődés azonban szinte teljes egészében csak a fővonalakra korlátozódik. az e téren tapasztalható, most már nagyon szembetűnő ellentmondásra jellemző, hogy a budapest - recsk - parádfürdő vonalon a kál-kápolnától terjedő 113 kilométeres utat 90 perc alatt tehetjük meg, a kál-kápolnától parádfürdőig terjedő 29 kilométeres utat viszont 62 percig tart. mindehhez még hozzá kell számítani azt az egy órát, amit a csatlakozásra kell várnia az utasnak. nagyjából hasonló a helyzet sok más fő- és szárnyvonal viszonylatában is. a közlekedési kormányzat a következőkben fordítson nagyobb gondot a fő- és szárnyvonalak közlekedésének arányosabb fejlesztésére.

a képviselő egyetértését fejezte ki a közlekedéspolitikai koncepcióval. a vasutról szóló törvényjavaslatot elfogadta.

1. folyt. köv./

11.38/e

- 15 -

De
12.10 Dne

parlament

bkk 3. /az országgyűlés... 4. folyt./-szb

szenes ottó
----- mérnök, szolnok megye 1. számú választókerületének képviselője hangoztatta:

- a vasutról szóló törvényjavaslat 11. fejezete összefoglalja a közforgalmu vasutak dolgozóinak szociális és munkaegészségügyi vonatkozásu jogait, juttatásait, amelyek a munkájuk sajátos jellege, a vasut 12 évtizedes gyakorlata alapján alakult ki. mint ismeretes, a vasut külön egészségügyi szolgálattal rendelkezik. szükségességét a gyakorlat bizonyítja. az utasok és a szállított anyagi javak biztonsága nagymértékben függ a szolgáltatot ellátó személyzet éberségétől, egészségi állapotától, testi és szellemi rátermettségétől. a robogó vonat mozdonyvezetője 50-60 másodpercenként halad el egy-egy jelző mellett, amely azonnal végrehajtandó parancsot ad a vonat sebességének szabályozására, illetve a megállásra. hogy ki alkalmas ilyen, vagy ehhez hasonló igénybevételre, azt csak speciális orvosi vizsgálattal lehet megállapítani, s ezt az alkalmasságot időszakosan ellenőrizni kell. nyilvánvaló, hogy ezt az ellenőrzést csak olyan orvosokkal és egészségügyi szervezettel lehet ellátni, amely jól ismeri a vasut szerkezetét, annak berendezéseit, a szolgálat különböző munkaköreit, s az egyes munkakörökben dolgozók fizikai és pszichológiai igénybevételét. az általános orvosi gyakorlatban ezek az ismeretek nem szerepelnek. a vasutnál alkalmazott orvosok külön tanulmányozással és gyakorlattal szerzik meg. emiatt alakult ki - nem csak nálunk, a szovjetunióban és a többi szocialista országban, de ugyiszólván mindenütt a világon - a vasutaknál önálló egészségügyi szolgálat.

a képviselő az előterjesztéseket elfogadta.

imri gyula
----- borsod megye 16. választókerületének képviselője arról beszélt, hogy az utak építésének és korszerűsítésének költségei a használat folytán többszörösen visszatérülnek. jó uton kevesebb üzemanyag fogy, lassabban használódnak el a gumibroncsok, az alkatrészek, s nem utolsósorban az utak fenntartására is lényegesen kevesebb pénzt kell fordítani.

/folyt.köv./

11.52/e

- 16 -

le
12¹⁰ Du

parlament

bkk 3. /az országgyűlés... 5. folyt./-szb

elmondta a képviselő, hogy az országgyűlés jogi, igazgatási és igazságügyi, valamint ipari bizottságának együttes ülésén elhangzott olyan javaslat, hogy a közlekedési tárcának biztosítsanak a közuti problémák mielőbbi megoldására az eddigieknél jelentősebb összeget az állami költségvetésből - már jövőre is, de a következő 5 éves terv időszakára mindenképpen. a plusz anyagi juttatást 1969-re esetleg az idén várható jelentős népgazdasági többletgyarapításból lehetne biztosítani. de felmerült az a gondolat is, hogy azok az állami vállalatok és üzemek, amelyek meglehetősen sokat fuvaroznak, fuvaroztatnak, jó utakon tehát az eddigiekhez képest költségmegtakarítást érnek el, ennek egy részét fizessék be utépitási, fenntartási, korszerűsítési célokra. az sem lenne elképzelhetetlen, hogy a magángépkocsik tulajdonosai is fizessenek valamennyit a jó ut szolgáltatásért - vette fel a gondolatot a képviselő. a törvénytervezetet elfogadta, a koncepcióval egyetértett.

ezután szünet következett.

/folyt.köv./

12.00/e

- 17 -

le
12¹⁰ Du

bkk. 3. / az országgyűlés.... 6. folyt./ gy

a szünet után az elnöklő káliai gyula

dr. csanádi györgy,

----- közlekedés- és postaügyi miniszternek adta meg a szót, aki válaszolt a vitában elhangzott felszólalásokra.

köszönetet mondott a képviselőknek azért a segítő szándékért és felelősségérzetért, amelyet a magyar közlekedéspolitikai koncepció, valamint a vasut törvény vitájában tanúsítottak, s kérte az országgyűlés valamennyi tagjának segítségét a tervezett intézkedések végrehajtásában.

ezután részletesen válaszolt a vitában elhangzott javaslatokra, ismertette a törvényjavaslat egyes pontjainak módosítására tett indítványokat, s kifejtette a kormánynak az ezekre vonatkozó álláspontját.

a vita tanulságait összegezve megállapította, hogy a legtöbb aggodalmat a képviselők részéről egyes vasutvonalak tervezett megszüntetése okozta. kijelentette, bár országos szempontból ez a téma talán nem túl nagy jelentőségű, érthető, hogy az érintett helység, vagy helységek lakói számára egyáltalán nem közömbös, mi történik vasutjukkal. annyi azonban bizonyos, hogy az eddiginél jobb, korszerűbb közlekedést akarunk teremteni az említett területeken - hangsúlyozta a miniszter, s hozzátette, hogy a megszüntetés előtt a helyi szervekkel a legtüzetesebben megbeszéljük, megvizsgáljuk, valóban indokolt-e az intézkedés, s csak ha minden előfeltétel biztosított akkor kerülhet sor a vasutvonal megszüntetésére. a képviselők észrevételei alapján a minisztérium újból felülvizsgálja például a dombóvár-lepsényi, a lakitelek-kunszentmártoni vasutvonal ügyét, s a részletes ismeretek birtokában döntenek majd a sorsáról.

folyt. köv./
14.18/1 lmm

- 18 -

le 1442

bkk. 3. / az országgyűlés.... 7. folyt./ gy

- a vitában sok szó esett a megszűnő állomások problémájáról, valamint ezzel összefüggésben a körzeti pályaudvarokról. azzal a javaslattal kapcsolatban, hogy létesítsenek minta-állomásokat, a miniszter elmondta, hogy eddig két helyen - kaposváron és karcagon - létesítettek korszerű pályaudvart, s az eddigi tapasztalatok igen kedvezőek. természetesen azt nem lehet várni, hogy amikor ilyen nagy, alapvető változásról, az egész vasuttechnológia átalakításáról van szó, mindjárt kezdettől zökkenőmentes legyen a gépezet működése. meggyőződésünk azonban, hogy helyes uton járunk, amit az eddigi eredmények is bizonyítanak. a jövőben egyébként azt a gyakorlatot követjük majd, hogy egy-egy vasutvonal felújítása előtt döntjük el a körzeti pályaudvarok sorsát - mondta a miniszter, s közölte, hogy ezek között az első lesz a hidasnémet-szerencsi vonal, ahol a jövő évben körzeti pályaudvart rendeznek be, s ugyanezt tervezik a továbbiakban a hegyeshalom-csorna-porpác, valamint a murakeresztur-siófok vonalon is.

a miniszter foglalkozott azokkal az aggályokkal is, hogy vajon egy-egy vasutvonal, vagy állomás megszüntetésével összefüggésben kellő időben biztosítják-e a helyi közlekedés lebonyolításához szükséges előfeltételeket. a miniszter a képviselők segítségét kérte, két vonatkozásban is. egyrészt, hogy lépjenek fel a megszüntetés ellen, ha az előfeltételek valóban nem biztosítottak, másrészt, hogy ne legyenek szószólói túlzott, teljesíthetetlen igényeknek.

közölte: az illetékesek számolnak azzal, hogy hosszabb távlatban a személyszállítás több mint kétharmadát az autóbussz-közlekedés bonyolítja majd le, ezért mindent elkövetnek a fontos közlekedési ágazat fejlesztésére, korszerűsítésére. a ma még jogos aggályok tehát minden bizonnyal fokozatosan megszűnnek majd.

folyt. köv./
14.20/1 l

- 19 -

le 1442

bkk. 3. / az országgyűlés... 8. folyt./ gy

a közutálózat jelenlegi túlterheltségével kapcsolatos észrevételekre válaszolva a miniszter elmondta: e probléma megoldására, a szükséges anyagi eszközök előteremtésére többféle lehetőség kínálkozik. ezek egyike éppen az a közlekedési alap, amelyet a mintegy 2 000 kilométernyi vasútvonal, illetve az állomások megszüntetéséből eredő megtakarítások képeznek. ebből természetesen nem lehet fedezni az egész utálózat korszerűsítési költségeit, kizárólag olyan területek közlekedési problémáinak megoldására használják majd fel, ahol vasútvonalat, vagy állomást szüntetnek meg.

ezzel kapcsolatban a miniszter említést tett a gépkocsik számának rohamos növekedéséről is.

az utálózat telítettségét a városokban és a közutakon is főleg a személygépkocsi-park rendkívül gyors növekedése okozza. a mai ember életéhez mindinkább hozzátartozik a gépkocsi, s az ilyen irányú igények kielégítésére mindent el kell követnünk. de hogy ez milyen mértékben lehetséges, ez az élet-színvonal kérdése. fontos, hogy amikor arról döntünk, mennyi gépkocsit hozzunk be, mindjárt számoljunk azzal is, hogy ez mennyi többletköltséget jelent az utépítésben, vagy milyen járulékos beruházásokat tesz szükségessé.

a továbbiakban a miniszter a darabáru szállítással kapcsolatos észrevételekre válaszolt, majd a vonalmegszüntéssel kapcsolatban felszabaduló vasutások foglalkoztatásáról szólt. hangsúlyozta, hogy az illetékesek gondoskodnak a felszabaduló munkaerő elhelyezéséről, messzemenően igyekeznek megoldani az érintett vasutas dolgozók problémáit.

végezetül a miniszter bejelentette, hogy a vita során elhangzott észrevételeket a további munkában hasznosítják, azokat a kérdéseket pedig, amelyek meghaladják a minisztérium hatáskörét, a kormány elé terjesztik. ismételten kérte az országgyűlést, hogy a kormány által benyújtott közlekedési koncepciót jóváhagyólag vegye tudomásul, a vasutakról szóló törvényjavaslatot fogadja el.

/folyt. köv./
14.25/11

- 20 -

H 15.12

bkk 3. /az országgyűlés... 9. folyt./szb

ezután nemeslaki tivadar,

----- a törvényjavaslat előadója szólt fel. bejelentette, hogy öt képviselő módosító javaslatokat terjesztett elő a vasutáról szóló törvényjavaslatához. ezeket a parlament tagjai között írában szetosztották. az ipari bizottság, valamint a jogi, igazgatási és igazságügyi bizottság a módosító javaslatokat megtárgyalta. a két bizottság együttes ülésén a javaslattevő képviselők, továbbá az illetékes miniszter is részt vett.

az előadó bejelentette, hogy a két bizottság a közlekedés- és postaügyi miniszternek a bizottsági ülésen és a parlamenti zárszámban előterjesztett indoklásával egyetért, s ennek alapján terjeszti javaslatait az országgyűlés elé.

kállai gyula elnök részletesen ismertette a törvényjavaslat különböző pontjaira vonatkozó módosításokat, s ezekről az országgyűlés külön-külön szavazott, s azokat egyhangúlag elfogadta. az elnök bejelentette, hogy az elfogadott módosításoknak megfelelően a törvényjavaslat indoklását értelem-szerűen kiigazítják.

ezután újabb szavazás következett: az országgyűlés a vasutakról szóló törvényjavaslatot általánosságban és - a már meg-szavazott módosításokkal - részleteiben is elfogadta.

az országgyűlés határozatban mondotta ki, hogy a magyar közlekedéspolitikai koncepcióját és a vitájában elhangzott fel-szólalásokra adott miniszteri választ jóváhagyólag tudomásul veszi.

/folyt. köv./

14.43/11

- 21 -

H 15.12

bkk. 3. / az országgyűlés... 10. folyt./ gy

ezután napirend szerint a népi ellenőrzésről szóló törvényjavaslat tárgyalása következett.

dr. dabronaki gyula

----- államtitkár, a központi népi ellenőrzési bizottság elnöke emelkedett szólásra.

/dr. dabronaki gyula beszédét mai bkk. 2.-es kiadásunkon közöltük. az expozéra a következő javításokat adjuk/:

az 1. folytatás 1. bekezdésének utolsó mondatát /,,a központi népi ellenőrzési bizottság..... alatt tevékenykednek,,/ kérjük törölni.

kérjük, hogy az 1. folytatás 2. bekezdésének utolsó mondatát /,,a népi ellenőrzési bizottságok közvetlenül... bizottság ülésein,,/ szintén hagyják el.

a 2. folytatás 1. bekezdésének végén a szöveg helyesen:

,,..... jogszabályi felhatalmazás' részleges módosítását is. a népi ellenőrzés megalakulása....,/ a bekezdés utolsó félmondata tehát elmarad.

a 3. folytatás 2. bekezdésének alulról számított 5. sorában kérjük a ,,rendkívül,, szó elhagyását.

a dabronaki elvtárs beszédére adott embargót - e javítások figyelembevételével - feloldjuk.

/folyt. köv./ v

14.45/11

- 22 -

le
15/12

bkk. 3. / az országgyűlés.... 11. folyt./ gy

ezután dr. bartha jános

----- az országgyűlés jogi, igazgatási és igazságügyi bizottságának tagja, a törvényjavaslat előadója emelkedett szólásra:

- a népi ellenőrzésről beterjesztett törvényjavaslatot a jogi, igazgatási és igazságügyi bizottság megtárgyalta és azokkal a módosításokkal együtt, amelyeket írásban kézhez kaptak a képviselők, javasolja elfogadni.

- a törvény világosan, közérthetően fogalmazza meg a népi ellenőrzés feladatát, szervezetét, működését és szervezetének viszonyát az ellenőrzésre jogosult - illetve ellenőrzésre köteles - állami, társadalmi és szövetkezeti szervezetekkel. az általános és részletes indokolás választ ad arra: miért van szükség az új törvényre, a népi ellenőrzés miképpen igazodik a társadalom fejlődése által támasztott követelményekhez.

- a bizottsági vita során számos olyan észrevétel, érv hangzott el, amely bizonyította a népi ellenőrzés fejlődését, azt, hogy az eltelt 11 év alatt szembetűnően erősödött állami vonása, évről-évre többet lehet rábízni, többet várhatunk tőle és többet is nyújt az irányító szervezetek. mindinkább erősödik népi és társadalmi jellege is, hiszen bővül azoknak a köre, akik igénylik az ellenőrzésnek ezt a fórumát és formáját, bővül továbbá azoknak a száma, akik mind nagyobb hozzáértéssel vesznek részt az ellenőrzésben. helyesli a bizottság, hogy a törvényjavaslat rendezi a népi ellenőrzési bizottságok megválasztásának rendjét is. az 1957. évi 7. törvény szerint az illetékes államhatalmi szervek a népi ellenőrzési bizottságok tagjait meghatározatlan időre választották. az előttünk levő törvényjavaslata kimondja, hogy meghatározott időre - az országgyűlési képviselőkkel, illetve a tanács tagokkal azonos időtartamra - választják őket. ez is a szocialista demokrácia fejlődését tükrözi.

/folyt. köv./
14.48/11

- 23 -

le

bkk. 3. / az országgyűlés.... 12. folyt./ gy

- tapasztalati tény, hogy a tanácsok és a népi ellenőrzési bizottságok között eddig is rendszeres munkakapcsolat volt, munkaterveik jóváhagyásakor a vizsgálatokat koordinálták. csak helyeselni lehet, hogy az új jogszabály a korábbinál jobban hangsúlyozza: a területi népi ellenőrzési bizottságok, azok tagjai, az őket megválasztó tanácsoknak közvetlenül felelősek, tehát lényegében a központi népi ellenőrzési bizottság és az illetékes tanács kettős irányítása alatt végzik munkájukat.

- a törvényjavaslat 25. paragrafusa kimondja, hogy a népi ellenőrzés tevékenysége nem mentesíti az állami, szövetkezeti és társadalmi szerveket a hatályos jogszabályokban számukra előírt ellenőrzési kötelezettségek alól. átfedésről még sincs szó, hiszen az állami, a szövetkezeti, a társadalmi szervek ellenőrzése - mint ismeretes - általában szűkebb körű: egy-egy üzemre, intézményre, szerve vagy ágazatra terjed ki. és az is tudott, hogy számos esetben az olyan ellenőrzés, ami ágazati szinten vagy még szűkebb területen elegendő, népgazdasági szinten már nem mindig kielégítő. a népi ellenőrzés egyrészt azt vizsgálja, hogy az adott vállalat, intézmény, iparág területén milyen az állami, állampolgári fegyelem, a társadalmi tulajdon védelme, védekeznek-e a korrupció, a pazarlás, a visszaélések ellen, milyen a munka szervezettsége, gazdaságossága. másrészt azt, hogy tevékenysége mennyire illeszkedik a népgazdaság egészébe, milyen hasznossága. erre az átfogó - össznépi - gazdasági szemléletű vizsgálatra nagy szükség van. tehát ilyen értelemben semmiképpen sem jelent párhuzamosságot a népi ellenőrzés a más jogszabályokból eredő ellenőrzési kötelezettséggel.

- sajátosan alakul a népi ellenőrzés munkaszervezése is. lényege, hogy a vizsgálatokat a dolgozók széles társadalmi támogatásával - a népi ellenőrökkel - végzi. ebben a szervezeti formában lehetőség van arra, hogy azt a népi ellenőrt, különleges szakértőt vonja be, aki a vizsgálandó területet legjobban ismeri, érzi, ismeri a szóbanforgó terület gondjait.

/folyt. köv./
14.57/e

- 24 -

bkk. 3. / az országgyűlés... 13. folyt./ gy

ilyen nagy ellenőrző apparátust egy helyen „főfoglalkozású”, személyekből fenntartani nem lenne helyes, s nem is lehetséges. a nagyszámú hozzáértő ellenőr, a népi ellenőrzés rendszerén alapuló társadalmi összefogással, megfelelő időben rendelkezésre áll és a kívánalmaknak megfelelő magas szintű ellenőrzést tesz lehetővé. ebben a munkában 40 000 népi ellenőr vesz részt. hasznos ez a tevékenység az ő részükre is, mert a vizsgálatok nekik nemcsak feladatot, hanem egyben tájékoztató, tapasztalatszerzési alkalmat is jelentenek. nevelődnek az állami életbe való aktív bekapcsolódásra. alkalmas forma tehát a népi ellenőrzés szervezete arra is, hogy bevonja a társadalom széles rétegeit az ellenőrzés munkájába.

bartha jános ezután pontról-pontra ismertette a jogi, igazgatási és igazságügyi bizottságnak a törvénytervezethez kapcsolódó módosító javaslatait. ezek között van például annak világos megfogalmazása, hogy nem lehet a területi népi ellenőrzési bizottság elnöke, elnökhelyettese vagy tagja, aki a választó tanács végrehajtó bizottságának tagja. egy másik javaslat szerint lehetővé kell tenni, hogy a népi ellenőrzési bizottságok elnökei, elnökhelyettesei és tagjai a megválasztásukat követő nyolc napon belül a megválasztó állami szerv végrehajtó bizottsága előtt is letehessék az esküt, tehát ne csak a viszonylag ritkábban üléselő tanács előtt. egy további módosítás a bizottságnak azt a véleményét tükrözi, hogy jobb, ha az ellenőrzési bizottságok elnökeit nem kötelezi a jogszabály évenkénti beszámolásra a bizottság munkájáról a megválasztó tanácsnak. ezért a módosító indítvány „rendszeres”, beszámolási kötelezettséget ír elő.

végül a bizottság úgy véli: helyes, ha a kneb a jövőben az állami, társadalmi és szövetkezeti szervek munkáján kívül a magánosok által folytatott iparszerű /üzletszerű/ tevékenységet is vizsgálja, ellenőrzi.

ezután ebédszünet következett.

/folyt. köv./
15.00/1 L

- 25 -

xl

parlament

bkk 3. /az országgyűlés... 14. folyt./-szb

a szerkesztőségek figyelmébe!

a mai bkk 2. számú dr. dabronaki gyula beszéde című kiadásunkra a következő javításokat adjuk:

a 2. bekezdés helyesen a következőképpen fejeződik be: ... ez felel meg a szocialista demokráti-
m u s követelményeinek.

- az országgyűlés....

az 1. folytatás 2. bekezdésének 3. sorában a szöveg helyesen: ... előírja, hogy a központi népi ellenőrzési bizottság elnöke...

a bkk 3. számú, az országgyűlés pénteki ülése című hírünk első bekezdésének 5. sorában a protokoll helyesen a következő: ... valamint apró Antal, Biszku Béla, Gáspár Sándor, Kállai Gyula, Komócsin Zoltán, Nyers Rezső, az MSZMP...

ugyancsak a bkk 3. számú kiadás 7. folytatásának utolsó bekezdésében a második sor helyesen a következő: ... távlatban a személyszállítás több mint kétharmadát....

az ebédszünet után az országgyűlés Vass Istvánné elnökletével folytatta munkáját. az elnök elsőként orosz Ferenc képviselőnek adta meg a szót.

/folyt.köv./

15.22/ju

1382el

parlament

bkk. 3. / az országgyűlés.... 15. folyt./ gy

ezután orosz Ferenc,

a szabolicszatzmár megyei pártbizottság első titkára, a megye 2. sz. választókerületének képviselője szólt fel. rámutatott, hogy a népi ellenőrzés munkájában eddig is érvényesült a demokratizmus, amely a tervezett új törvény segítségével tovább szélesedik. ezt fejezi ki a törvényjavaslatnak az a szakasza is, amely szerint a jövőben a népi ellenőrzési bizottságokat az országgyűlési képviselőkkel, illetőleg a tanácstagokkal azonos időtartamra választják meg. a népi ellenőrök látóköre szélesedik azáltal, hogy vizsgálataik során betekintenek különböző vállalatok, üzemek, intézmények munkájába, gazdálkodásába. a tervezett új törvény az eddigieknél nagyobb hatáskört biztosít a területi népi ellenőrzési bizottságoknak, lehetővé teszi, hogy ahol a döntések születnek, azon a szinten meglegyen az ellenőrzés lehetősége is. ennek különösen most, az új mechanizmus idején van nagy jelentősége.

a képviselő elmondta, hogy szabolicszatzmár megyében jelentősen fejlődött, erősödött a népi ellenőrzés. megalakulásának évében még csak mintegy 400 népi ellenőr tevékenykedett. azóta számuk több mint 2 500-ra emelkedett. munkájukban nemcsak a hivatalos szervek, hanem a lakosság tulajdoni többségének támogatását is élvezik. a népi ellenőrök vizsgálatait a lakosság bizalommal kíséri, mert a tapasztalatok kedvezőek. a népi ellenőrzési bizottság a múlt évben például megvizsgálta a megyei termelészövetkezetek vezetésének helyzetét, problémáit, a vállalatszerű gazdálkodásra való felkészülést, továbbá azt, hogy hogyan segítik a szövetkezetek gazdálkodását a velük kapcsolatban levő szervek.

/folyt. köv./

15.30/ju

1383el

bkk. 3. / az országgyűlés... 16. folyt./ gy

Elvizsgálatok sok segítséget nyújtottak a következeteknek az új gazdasági mechanizmusra való felkészüléshez. több olyan vizsgálatot is folytatott a népi ellenőrzés, amelynek anyagi kihatásai nem lebecsülendők. az egyik esetben például megállapította, hogy az egyik gazdaságban gondatlan tárolás miatt romlott meg nagyobb mennyiségű kukorica, ami a gazdaságnak 70 000 forintos kárt okozott.

tavaly 20 esetben folytattak kártérítési eljárást, és a felelősöket 28 213 forint kártérítésre kötelezték. a népi ellenőrzés vizsgálatai jelentős mértékben segítik a hibák, a bűncselekmények megelőzését, a jó módszerek elterjesztését. ezek az eredmények konkrétan ugyan nem mérhetők, de az erkölcsi nevelésben, a tudatformálásban számottevők.

a képviselő felhívta a figyelmet, hogy az eredmények ellenére a népi ellenőrzés munkájában, szervezetében, vizsgálatainak hasznosításában rejlő lehetőségek még nincsenek teljesen kihasználva. a megyében a népi ellenőröknek mintegy 18-20 százalékat még nem vonták be az ellenőrzés munkájába, az ő foglalkoztatásukról is gondoskodni kell.

a képviselő a törvényjavaslatot elfogadta, és az országgyűlésnek is elfogadásra ajánlotta.

/folyt. köv./

15-40/ju
1574 sz.

bkk 3. /az országgyűlés... 17. folyt./-szb

erdélyi sándorné

----- borsod megyei /15.kv./ képviselő hangsúlyozta, hogy a népi ellenőrzésről születő új törvényt szükségessé teszi a tizenegy évvel ezelőtti életre hívott szervezet funkciójának időközbeni módosulása, változása. 1957-ben - az akkori helyzetnek megfelelően - a társadalmi tulajdon védelmét, az ellenséges kártevések, visszaélések megakadályozását állítottuk fő feladatként a népi ellenőrök elé. napjainkban a népi ellenőrzés segíti a népgazdaságban jelentkező feszültségek okainak, az aktuális problémák objektív és szubjektív eredőinek feltárását, javaslatokat is tesz a helyes megoldási módokra. a népi ellenőrzés demokratikus államunk fontos intézménye lett.

borsod megyében - amint a képviselő elmondta - tekintélyes társadalmi bázissal rendelkezik, szakcsoportokban működő mintegy 150 társadalmi munkással dolgozik a népi ellenőrzés szervezete. a legtöbb népi ellenőr gyakorlott szakember, valamennyien alapos politikai képzettséggel rendelkeznek, így megvan a garancia ahhoz, hogy munkájukat nagy hozzáértéssel végezzék. nemrégiben például megvizsgálták, hogy az iskolák rendelkezésére bocsátott anyagi eszközökből milyen hányadot fordítanak a politéchnikai oktatás fejlesztésére.

- a népi ellenőröktől a sokirányú munka - mondta a képviselő - rengeteg fáradságot, türelmet, ugyanakkor lelkiismeretességet és önzetlenséget követel. előfordul, hogy egy-egy vizsgálat nem éppen a legparátságosabban zárul, mert rendelkezéseiket felelték fel és a feltárt fogyatékoságok, visszaélések felelősségre vonást tesznek szükségessé. mégis a népi ellenőrzés szervezete a csaknem tizenegy esztendő alatt nagy tekintélyre tett szert.

a képviselő javasolta, a tervezetnek a népi ellenőrzés függetlenített apparátusával foglalkozó részéhez, hogy a törvény mondja ki: hol és milyen feltételek alapján kell függetlenített apparátust létrehozni, járási székhelyeken, járási jogú városokban /ha azt a megyei népi ellenőrzési bizottság, valamint a helyi, városi tanács és pártbizottság indokoltnak tartja/. ezzel az intézkedéssel egységesebbé válna a népi ellenőrzés gyakorlati tevékenysége.

erdélyi sándorné elfogadta a törvénytervezetet, javasolta, hogy az országgyűlés is fogadja el.

/folyt. köv./

15.40/ju
1579 sz.

parlament

bkk 3. /az országgyűlés... 18. folyt./-szb

dr. mátyás pál,

----- fejér megye főügyésze, a megye 3. számú választókerületének országgyűlési képviselője rámutatott: még egyetlen ellenőrzési forma sem tudott annyi kvalifikált szakembert, mérnököt, közgazdászt, sőt tudóst bevonni a különféle vizsgálatokba, mint a társadalmi bázisra épült népi ellenőrzés. az évek során a területi nevek jó kapcsolatot alakítottak ki a helyi tanácsokkal, kölcsönösen segítik egymást. a tapasztalatok azonban azt mutatják, hogy ezt a tartalmas, jó kapcsolatot a jogi szabályozás homályossága zavarja. fejér megyében a megyei tanács igazgatási állandó bizottsága például a közelmúltban tárgyalta a megyei népi ellenőrzési bizottság második féléves - megyei tanácsülés elé kerülő - tervét. az állandó bizottság azonban nem tudta, hogy joga van-e a tanácsnak elutasítani vagy megváltoztatni a tervet. a szakirodalom szerint ugyanis a tanácsnak nincs irányítási joga. ez okszerűen következik abból, hogy a hatályos törvény is és a törvényjavaslat is csak a nevek irányítási jogát említi ki.

módosító javaslatot terjesztett elő dr. mátyás pál a törvénytervezet 12. paragrafusának 4. bekezdésével kapcsolatban. ez a bekezdés jogot ad a neveknek, hogy javaslatait és vizsgálatáról készült tájékoztató jelentését az illetékes tanács elé terjessze. köztudomású, hogy a tanács - megyei szinten - általában csak negyedévenként ülészik. így előfordulhat, hogy a vizsgálatról szóló tájékoztató és az ennek alapján készült javaslat nyomán esetleg késve születik tanácsai intézkedés. ésszerűbb lenne, ha a nevek vizsgálati anyagai a végrehajtó bizottság elé kerülhetnének, amely gyakrabban ülészik.

a törvénytervezetet elfogadta.

/folyt.köv./

15.55/ju
1589 bel.

parlament

bkk 3. /az országgyűlés.... 19. folyt./-szb

varga illés

----- szolnok megye 7. számú választókerületének képviselője rámutatott: a jövőben az eddiginél több és nagyobb feladat vár a népi ellenőrzési bizottságokra. közrejátszik ebben az, hogy a gazdaságirányítás új rendjével összefüggő intézkedéseket, utmutatásokat sokhelyütt még nem tudják kellően alkalmazni a gyakorlatban. egyes területeken szűk vállalati érdekeket próbálnak érvényesíteni a végrehajtás során. a vállalatok egy részénél nem alakult még ki az új irányítási rendszer követelményeinek megfelelő céltudatos irányító, elemző munka sem. mindezeknek a hiányosságoknak a megszüntetésében a vállalatvezetők sok segítséget kaphatnak a népi ellenőrzéstől.

a továbbiakban néhány javaslatot tett a népi ellenőrzés munkájának megjavítására. megemlítette - a népi ellenőrök véleményével is megegyezően -, hogy gyakori még a többoldalú párhuzamos ellenőrzés, azaz az átfedés, ami különböző illetékes szervek munkájának összehangolatlanságára utal.

tolmácsolta a népi ellenőrök kívánságát, hogy az általuk feltárt hiányosságokat az illetékesek igyekezzenek a legrövidebb idő alatt megszüntetni, s javaslataik sorsáról rendszeresen kapjanak tájékoztatót.

a törvényjavaslatot elfogadta.

/folyt.köv./

16.20/ju
1614 bel.

parlament

bkk 3. /az országgyűlés... 18. folyt./-szb

dr. mátyás pál,

----- fejér megye főügyésze, a megye 3. számú választókerületének országgyűlési képviselője rámutatott: még egyetlen ellenőrzési forma sem tudott annyi kvalifikált szakembert, mérnököt, közgazdászt, sőt tudóst bevonni a különféle vizsgálatokba, mint a társadalmi bázisra épült népi ellenőrzés. az évek során a területi nevek jó kapcsolatot alakítottak ki a helyi tanácsokkal, kölcsönösen segítik egymást. a tapasztalatok azonban azt mutatják, hogy ezt a tartalmas, jó kapcsolatot a jogi szabályozás homályossága zavarja. fejér megyében a megyei tanács igazgatási állandó bizottsága például a közel-múltban tárgyalta a megyei népi ellenőrzési bizottság második féléves - megyei tanácsülés elé kerülő - tervét. az állandó bizottság azonban nem tudta, hogy joga van-e a tanácsnak elutasítani vagy megváltoztatni a tervet. a szakirodalom szerint ugyanis a tanácsnak nincs irányítási joga. ez okszerűen következik abból, hogy a hatályos törvény is és a törvényjavaslat is csak a nevek irányítási jogát említi ki.

módosító javaslatot terjesztett elő dr. mátyás pál a törvénytervezet 12. paragrafusának 4. bekezdésével kapcsolatban. ez a bekezdés jogot ad a neveknek, hogy javaslatait és vizsgálatiról készült tájékoztató jelentését az illetékes tanács elé terjessze. köztudomású, hogy a tanács - megyei szinten - általában csak negyedévenként ülészik. így előfordulhat, hogy a vizsgálatról szóló tájékoztató és az ennek alapján készült javaslat nyomán esetleg késve születik tanácsai intézkedés. ésszerűbb lenne, ha a nevek vizsgálati anyagait a végrehajtó bizottság elé kerülhetnének, amely gyakrabban ülészik.

a törvénytervezetet elfogadta.

/folyt.köv./

15.55/ju

1589 bel

parlament

bkk 3. /az országgyűlés.... 19. folyt./-szb

varga illés

----- szolnok megye 7. számú választókerületének képviselője rámutatott: a jövőben az eddiginél több és nagyobb feladat vár a népi ellenőrzési bizottságokra. közrejátszik ebben az, hogy a gazdaságirányítás új rendjével összefüggő intézkedéseket, utmutatásokat sokhelyütt még nem tudják kellően alkalmazni a gyakorlatban. egyes területeken szűk vállalati érdekeket próbálnak érvényesíteni a végrehajtás során. a vállalatok egy részénél nem alakult még ki az új irányítási rendszer követelményeinek megfelelő céltudatos irányító, elemző munka sem. mindezeknek a hiányosságoknak a megszüntetésében a vállalatvezetők sok segítséget kaphatnak a népi ellenőrzéstől.

a továbbiakban néhány javaslatot tett a népi ellenőrzés munkájának megjavítására. megemlítette - a népi ellenőrök véleményével is megegyezően -, hogy gyakori még a többoldalú párhuzamos ellenőrzés, azaz az átfedés, ami különböző illetékes szervek munkájának összehangolatlanságára utal.

tolmácsolta a népi ellenőrök kívánságát, hogy az általuk feltárt hiányosságokat az illetékesek igyekezzenek a legrövidebb idő alatt megszüntetni, s javaslataik sorsáról rendszeresen kapjanak tájékoztatót.

a törvényjavaslatot elfogadta.

/folyt.köv./

16.20/ju

1614 bel

parlament

bkk 3. /az országgyűlés... 20. folyt./-szb

ezután dr. korom Mihály

----- igazságügyminiszter emelkedett szólásra. bevezetőben rámutatott arra, hogy a szocialista társadalom teljes felépítésére irányuló elhatározásaink végrehajtása, a gazdaság és a kultúra megfelelő fejlesztése megköveteli a társadalmi folyamatok tervszerű, tudományos irányítását. ez pedig elképzelhetetlen magas színvonalu ellenőrzés nélkül, amely egyrészt megfelelő információkat tud szolgáltatni a kitűzött feladatok végrehajtásáról, a nehézségekről, problémákról - és így segíti a vezető állami szervek elhatározásainak sikeresebb megvalósítását, az újabb döntések jobb megalapozottságát, - másrészt a céljainkkal ellentétes jelenségek feltárásával elősegíti azok megszüntetését.

- társadalmi fejlődésünk jelenlegi és jövőbeni követelményei tehát nagyobb igényeket támasztanak az ellenőrzéssel szemben. ezért szükséges az ellenőrzési tevékenység színvonalának növelése, módszereinek továbbfejlesztése. ezt szolgálja az új törvényjavaslat.

a továbbiakban a miniszter elmondta, hogy hazánkban az elmúlt két évtizedben az állami, népi ellenőrzés többféle szervezeti megoldással és módszerrel végezte munkáját. ezek közül kétségtelenül a jelenlegi népi ellenőrzési rendszer bizonyult a legmegfelelőbbnek. ezt a több mint egy évtizedes tapasztalatok is bizonyítják. a népi ellenőrzés mostani szervezeti felépítésében módszereiben következetesen érvényesül az a lenini koncepció, hogy a szocialista államszervezetre jellemző tervszerűséget, célszerűséget és rendszereséget össze kell kapcsolni a széles dolgozó tömegek közvetlen aktív részvételével a közügyek intézésében. a népi ellenőrzés kialakított szervezete különösen alkalmasnak bizonyult arra, hogy a magasfoku állami szervezettséggel járó előnyöket helyesen egyesítse a dolgozók tevékeny közreműködésével. ennek köszönhető, hogy a népi ellenőrzés - mint a kormány ellenőrző szerve - nemcsak polgárjogot nyert hazánkban, hanem munkájával nagy tiszteletet és megbecsülést vívott ki magának.

/folyt.köv./

16.30/m

16.31.22

17.01

- 32 -

parlament

bkk 3. /az országgyűlés... 21. folyt./-szb

valóban, csak a legnagyobb elismerés hangján lehet szólni a társadalmunk minden rétegét képviselő népi ellenőrök töbttizezres taborának arról az áldozatos, felelősségteljes munkájáról, amelyet a közérdek javára végeznek. a jó gazda gondosságával és felelősségével végzett munkájuknak nagy része van építőmunkánk sikereiben. eredményes tevékenységük egyben azt is bizonyítja, hogy hazánkban eleven valóság a dolgozók részvétele a közügyek intézésében, s így az ország vezetésében is.

a továbbiakban a miniszter rámutatott arra, hogy az új gazdaságirányítási rendszer bevezetése, a szocialista demokratizmus további kibontakoztatása közvetlenül érinti az ellenőrző munkát is. a gazdaságirányítás új rendszerében jelentős mértékben növekszik a vállalatok, intézmények, az államhatalom és államigazgatás helyi szerveinek önállósága. a gazdálkodásban és igazgatásban jelentkező új igények szükségessé teszik, hogy az ellenőrzés is alkalmazkodjon az új feltételekhez, s azokkal összhangban álló, hatékony módszereket alakítson ki.

- az ellenőrzés sokrétű feladatainak eredményes megoldása megfelelő munkamegosztást követel, s egyúttal szükségessé teszi az ellenőrzési teendőket megbízott szervek szoros együttműködését, hogy elkerüljük a párhuzamosságokat, és a túlszervezést.

- a törvényjavaslat a tanácsok, mint az államhatalom helyi szervei és a népi ellenőrzés kapcsolatának fontosságát külön is hangsúlyozza, amikor előírja, hogy a területi bizottságok vezetőit és tagjait a tanácsok választják, és azok jogosultak a visszahívásukra is. a népi ellenőrzési bizottságok működésükért felelősek az őket megválasztó államhatalmi szervnek. ezt a felelősséget aláhúzza az a rendelkezés is, amely rendszeres beszámolásra kötelezi a bizottságokat.

/folyt.köv./

16.40/ju

16.41.22

17.01

-33-

bkk. 3. / az országgyűlés... 22. folyt./ gy

a miniszter ezután a népi ellenőrzés intézményének az ellenőrzés rendszerében betöltött kiemelkedő szerepéről szólt. rámutatott arra, hogy a népi ellenőrzés vizsgálatai komplex jellegűek, tehát a jelenségeknek nem egyik, vagy másik vonatkozására terjednek ki, hanem azok egészét átfogják, a széles összefüggések feltárását szolgálják, s így hatásosan segítik az illetékes vezető szerveket, de az ellenőrzöttteket is a megfelelő intézkedések megtételében. a dolgozók tízezereinek közvetlen részvételével azzal az előnnyel is jár, hogy az említett módon végzett vizsgálatok valóban sokoldalú, átfogó és reális képet adnak, s a szerzett tapasztalatok mindinkább ismertté válnak a társadalomban. így az ellenőrzések nevelő hatása széles körben érvényesülhet.

- a népi ellenőrzés tekintélyét, az iránta megnyilvánuló bizalmat mutatja, hogy évente körülbelül tízezer panasz és közérdekű bejelentés érkezik hozzá - folytatta beszédét a miniszter. a fontosabb témák, amelyekkel a népi ellenőrzés eddig foglalkozott, azt mutatják, hogy magasak a népi ellenőrzés elé állított követelmények. ezzel kapcsolatban rámutatott arra, nagy hiba lenne, ha a munka során az ellenőrzések mennyiségét helyezni előtérbe, vagy ha az arra illetékes szervek ilyen irányba igyekeznek terelni tevékenységét. ez nagymértékben csökkentené a hatásosságát. ezért módszeresebb, tervszerűbb tevékenységre, a minőségi követelmények fokozására kell törekedni, az ellenőrzés figyelmét a legfontosabb feladatokra kell irányítani. még inkább tegyék közkincsé az ellenőrzés tapasztalatait, és ily módon is szilárdítsák tovább az állampolgári felelősséget, a társadalmi, a csoport és egyéni érdekek összefüggésének felismerését és érvényesítését.

a beterjesztett törvényjavaslat rendelkezései mindehhez megadják a lehetőségeket.

/folyt. köv./

16.40/m
16.47.2.2
17.02

bkk. 3. / az országgyűlés... 23. folyt./ gy

- a gazdasági mechanizmus reformjában érvényesülő nagy társadalmi hajtóerők hatásától joggal reméljük, hogy az arra hivatott szervek mellett tovább növekszik és hatásosabb lesz a dolgozók fellépése a társadalom javainak fosztogatói és a pazarlók, a hanyagság, a gondatlanság, felelőtlenkedés ellen. a cél megvalósulását nagyban elősegítheti a népi ellenőrzés. vizsgálatai során olyan hibákat és visszasságokat tárhat fel, amelyek büncselekmények, vagy egyéb jogérintő magatartások előidézői lehetnek. az ellenőrzés ugyanis nemcsak a már meglévő hibákra mutat rá; legalább ilyen, vagy még fontosabb feladata a nagyobbak megelőzése, megakadályozása. az ilyen jelenségek feltárása, a megszüntetésükre irányuló javaslatokkal feltétlenül hozzájárul ahhoz, hogy a büncselekmények, gondatlanság, pazarlás, hanyagságok száma csökkenjen.

- ha a népi ellenőrzés konkrét törvénysértéseket is észlel, amelyek felelősségrevonást tesznek szükségessé, - a körülményektől függően - munkajogi intézkedést, vagy bírság kiszabását, illetve szabálysértési, vagy büntető eljárást kezdeményez.

- az új körülmények ugyanakkor növelik a népi ellenőrzés szerveinek felelősségét is. fokozott figyelmet kell fordítaniuk például arra, hogy jogaik gyakorlásával ne csorbítsák, vagy csökkentsék a vállalatok megnövekedett önállóságát, kezdeményező készségét, ugyanakkor a társadalmi érdekből szükséges felelősségrevonás - visszaélés, törvénysértő magatartás esetén - ne maradjon el.

- a társadalmi, gazdasági jelenségek elemzése előfeltétele a megalapozott jogszabályalkotásnak, a megfelelő jogi szabályozás kialakításának - mondta a miniszter.

/folyt. köv./

16.50/ju
16.54.2.2
17.02

parlament

bkk. 3. / az országgyűlés... 24. folyt./ gy

a népi ellenőrzés szervei e jelenségek vizsgálata útján számottevő segítséget nyújthatnak a jogalkotásnak. ezzel a lehetőséggel a népi ellenőrzés szervei élnek is, és számos olyan témára hívják fel az illetékes szervek figyelmét, amelyek a megváltozott körülmények között új szabályozást igényelnek.

- társadalmi fejlődésünk meggyorsulása, és ezen belül a gazdasági mechanizmus reformja napirendre tűzi jogrendszerünk átfogó továbbfejlesztését, tökéletesítését. ennek során arra törekszünk, hogy ahol a jogi szabályozás megváltoztatására valóban szükség van, az késedelem nélkül megtörténjék. ugyanakkor el akarjuk kerülni a jogszabályok elsietett, megalapozatlan, ismétlődő módosítását.

- a jogrendszer továbbfejlesztésével kapcsolatban jelentős feladat hárul a népi ellenőrzés szerveire azért is, mert vizsgálataik alkalmasak a hatályos szabályok társadalmi értékelésének és hatásainak átfogó és objektív feltárására. különösen nagy szerepe van ilyen szempontból a népi ellenőrzés vizsgálatainak a jelenlegi időszakban, amikor új jogszabályok viszonylag nagy számban kerültek megalkotásra.

befejezésül a miniszter hangoztatta: társadalmunk fejlődésének mai és előrelátható jövőbeni követelményei, az eddigi munka során szerzett sok jó tapasztalat alapján elérkezett az ideje egy új népi ellenőrzési törvény megalkotásának. a benyújtott törvényjavaslat megfelel a követelményeknek. a javaslat törvényerőre emelése elősegíti, hogy a népi ellenőrzés az eddigieknél is magasabb színvonalon lássa el feladatait. ezért a javaslatot - az országgyűlés jogi, igazgatási és igazságügyi bizottsága által előterjesztett kiegészítésekkel - elfogadásra ajánlom.

/folyt. köv./

17.00/ju

17072u

1732

-36-

parlament

bkk 3. /az országgyűlés... 25. folyt./-szb

molnár józsef,
-----
komárom megye 5. számú választókerületének képviselője:

a többi megyéktől eltérően komáromban csak a megyei népi ellenőrzési bizottság dolgozik függetlenített munkatársakkal. a járásokban és a városokban az összes népi ellenőrök társadalmi munkában látják el feladatukat. felkészültségüknek, tekiismeretességüknek, megállapításaik tárgyilagosságának, javaslataik megalapozottságának egyik legjobb bizonyítéka, hogy a vizsgált szervek, intézmények felelősségtudattal, s a lehetőségekhez képest azonnali intézkedésekkel reagálnak megállapításaikra, javaslataikra.

a komárom megyei népi ellenőrzési bizottság tagjai időközönként részt vesznek egy-egy országos vizsgálatban is. bekapcsolódtak többek között a dolgozó nők helyzetének ellenőrzésébe. az ezzel kapcsolatos vizsgálatok során alakult ki az a tapasztalat, hogy az egyes juttatások rendszere felülvizsgálatra szorul. a megkérdezt dolgozó nők 62,5 százaléka az elmúlt tíz év alatt egyszer sem, 20 százaléka egyszer, 10 százaléka kétszer, és csupán 7,5 százaléka vett részt több esetben kedvezményes üdülésben. a probléma lényegéhez tartozik, hogy éppen a kiskeresetű, többgyerekes családanyáknak, tehát akik legjobban rászorulnának, nincs módjukban e nagyon fontos szociális juttatást igénybe venni. hasonló tapasztalatokat szolgáltatott a vendéglátásnál az ételforgalom után fizetett állami árkiegészítés vizsgálata is. 1968 első felében megyénkben többmillió forintot adott ilyen célra az állam. ezt az egy megyében sem kevés, országos viszonylatban pedig még tetemesebb állami támogatást, a vizsgálatok egyértelmű tanúsága szerint, a lakosságnak csak egy viszonylag szűk rétege élvezi. a többségének egyszerűen nincs módja arra, hogy részesedjék belőle. a tapasztalatokat több javaslattal eljuttattuk az illetékes szervekhez, és bizunk abban, hogy ez is hasznos hozzájárulás lesz egy jobb elosztási rendszer kidolgozásához.

/folyt. köv./

17.00/ju

17092u

1730

-37-

bkk 3. /az országgyűlés... 26. folyt./-szb

ugyancsak a dolgozó nők helyzetének vizsgálata irányította rá a figyelmet arra is, hogy a kitüntetések odaítélésénél még mindig háttérbe szorulnak a nők. a vizsgált üzemek 11 307 dolgozója közül 6 046, tehát az összes dolgozók 53,4 százaléka nő volt. az összes dolgozók közül 1 187 kapott kitüntetést, de az összes kitüntetettek között mindössze 339 nő volt, noha - mint a vizsgálat kétségtelenül bizonyította - a női brigádok, illetve dolgozók munkájának eredményessége, színvonalja semmiben sem maradt el a férfi brigádokétól, illetve dolgozókéitól.

a képviselő egyetértését fejezte ki a törvénytervezet azon előírásával, hogy a népi ellenőrzés tevékenysége nem mentesíti a különböző szervezeteket a jogszabályokban előírt ellenőrzési kötelezettségek alól, s e belső ellenőrzések tartalmának javítását sürgette, mindennek elől a termelőszövetkezetek vonatkozásában. a termelőszövetkezetek belső ellenőrzése ugyanis ez idő szerint még az esetek többségében formális, s nem is lehet más mindaddig, amíg az ellenőrző bizottságok észrevételeit nem követik gyors és érdemi intézkedések. a képviselő úgy vélekedik, hogy ebben a vonatkozásban a területi szövetségeknek kell több segítséget nyújtaniuk a közös gazdaságoknak.

a képviselő a törvényjavaslatot elfogadta.

dr. Lukács János,

zala megye 2. választókerületének képviselője a népi ellenőrzés sokrétű munkáját taglalta kiemelve azt a tényt, hogy az utóbbi években a lakosság tájékozottabb lett afelől, hogy voltaképpen mivel is foglalkozik, hogyan dolgozik a népi ellenőrök serege. az eredmények láttán a bizalom is megnövekedett.

zalaiban csupán a mezőgazdasággal kapcsolatosan olyan fontos területeken végeztek vizsgálatokat a közelmúltban a népi ellenőrök, mint a réti- és legelőgazdálkodás, az erdőgazdálkodás, a térszék szakembere látásának helyzete, a közös gazdaságok jövedelemelosztási formái. érdemlegesen foglalkoztak ezen túlmenően az építőiparral, a megye közlekedésével, kereskedelmével, szociális problémáival és kulturális helyzetével.

/folyt.köv./

17.05/m

17.05.24

18.2

bkk 3. /az országgyűlés... 27. folyt./-szb

tekintélyt szereztek ezek a vizsgálatok a népi ellenőröknek; mind több jelzés, kérelem érkezik hozzájuk a lakosságtól, s ami külön örvendetes az egyéni panaszok ellenében hovatovább túlsúlyba kerülnek a közérdekű bejelentések. tavaly például a zala megyei állatforgalmi vállalat igazgatója felkérte a helyi népi ellenőrzési bizottságot, hogy tartson helyszíni szemléket az állatvásárokon - a minőségvédelem érdekében. egy másik igazgató - a 16. számú atuóközlekedési vállalat vezetője - a személyes teherszállításoknál mutatózó helytelenségek feltárását kérte az ellenőröktől, s hozzátette indoklásul, hogy a kivülállóknak mindig tárgyilagossággal tudnak szemlélni, észrevesznek olyan fogyatékoságokat is, amelyek esetleg a bennfentések figyelmét - a legjobb indulat mellett is - elkerülik. ahhoz, hogy a segítő meglátásoknak, a hiányosságok felszámolásának milyen gazdasági, nemkülönben erkölcsi haszna van, aligha kell kommentár. segítik is mind többen, mind több területről jelentkező társadalmi munkások a népi ellenőrzés tevékenységét.

még jobban menne a munka - hangsúlyozta a képviselő -, ha a megyei népi ellenőrzési bizottságok a mostaninál nagyobb létszámú függetlenített apparátussal működhetnének. hiszen a feladatok is sokasodtak. zalaiban a népi ellenőrzési bizottságnak például csupán öt függetlenített embere van. ennél most már többre lenne szükség. kérte a képviselő, hogy az illetékesek találják meg a módját a létszám emelésének - vagy esetleg állítsák vissza a központi járások függetlenített népi ellenőrzési szervezetét -, mert ami ezzel több letkiadásként jelentkezik, az a hatékonyabb munkában, az érdemlegesebb, alaposabb és szakszerűbb vizsgálatok útján többszörösen visszatérül az államnak, ha pedig nem térülne vissza - fűzte hozzá dr. Lukács János -, az még jobb lenne, hisz akkor bizvást állíthatnánk, hogy minden területen rendjén mennek a dolgok.

a képviselő a népi ellenőrzésről szóló törvény javaslatát - különösképpen kiemelve annak közérthető megfogalmazását - a bizottság által javasolt módosításokkal elfogadta.

/folyt.köv./

17.151/m

17.05.24

18.2

parlament

bkk 3. /az országgyűlés... 28. folyt./-szb

a törvényjavaslat vitájában utolsóként hozzászólásra jelentkezett béki ferencné

----- /pest megye 13-as választókerület/
közölte, hogy az előtte szólóklényegében mindazt elmondották, amit ő is érintett volna, ezért eláll a szótól; a népi ellenőrzésről előterjesztett törvényjavaslatot elfogadja.

ezután szünet következett, majd kállai gyula

----- elnökletével folytatódott a tanácskozás. kállai gyula megadta a szót dr. dabronaki gyula

----- államtitkárnak, a központi népi ellenőrzési bizottság elnökének, aki válaszolt a felszólalásokra.

a kneb elnöke köszönetet mondott az országgyűlésnek, hogy napirendjére tűzte és értékelte a népi ellenőrzés munkáját, s bejelentette, hogy az elhangzott észrevételeket, javaslatokat felhasználják majd a további munkában. ismételt nagy elismeréssel emlékezett meg a népi ellenőrzési bizottságok, a népi ellenőrök, az egész apparátus áldozatkész tevékenységéről, a megyei tanácsi szervek hasznos közreműködéséről, s kérte támogatásukat a további feladatok végrehajtásához.

az országgyűlés jogi, igazgatási és igazságügyi bizottságával egyetértésben javasolta, hogy az előterjesztett módosító indítványokkal együtt az országgyűlés a törvényjavaslatot fogadja el.

kállai gyula elnök ezután ismertette a jogi, igazgatási és igazságügyi bizottság ülésén előterjesztett módosító indítványokat, valamint az országgyűlés vitájában előterjesztett módosító javaslatot, majd szavazást rendelt el. az országgyűlés a módosításokat elfogadta.

/folyt.köv./

17.40/ju

HT43 2. sz.

parlament

bkk 3. /az országgyűlés... 29. folyt./-szb

ezután újabb szavazás következett, amelynek eredményeként az országgyűlés a népi ellenőrzésről szóló törvényjavaslatot általánosságban és - a már megszavazott módosításokkal - részleteiben is elfogadta.

ezután napirend szerint következtek az interpellációk.

németh imre,

----- a borsod megye 10. számú választókerületének képviselője, a magánkiskereskedők kötelező kölcsönös nyugdíjbiztosításának rendezéséről nyújtott be interpellációt a kormányhoz. indoklásképpen utalt arra, hogy az ez év júniusában megjelent rendelet a lakosság jobb ellátása érdekében és az idegenforgalom növekedése miatt 68-féle magánkiskereskedői tevékenységre adott lehetőséget, s így a magánkiskereskedők száma előre láthatóan tovább növekszik.

az interpellációra veres józsef munkaügyi miniszter

----- válaszolt. rámutatott: az 1960-61-es években - amikor a kisiparosok kötelező kölcsönös nyugdíj-rendszerének kidolgozása megtörtént - szándékukban állt a magánkiskereskedők nyugdíjának rendezése is. a kiskereskedők azonban akkor azt kérték, hogy tekintsünk el a szándékunktól. arra hivatkoztak, hogy magas életkoruk miatt a nyugdíjjogosultsághoz szükséges 10 évi biztosítási időt általában nem tudják megszerezni és jövedelmi viszonyaik a nyugdíjjáru lék fizetését sem tennék lehetővé. a tárgyalások ezért nem vezettek eredményre. azóta a kiskereskedők nyugdíjának rendezésére vonatkozó kívánsággal nem találkoztunk. amennyiben azonban, az interpellációnak megfelelően, a kiskereskedők országos szabad szervezete most megfelelőnek találja a helyzetet a nyugdíj rendezésére, úgy vegye fel a kapcsolatot az illetékes főhatóságokkal. véleményem szerint a nyugdíj rendezésének elvi akadálya nincs.

a képviselő és az országgyűlés a miniszter választását elfogadta.

/folyt.köv./

17.50/ju

HT6 2. sz.

bkk. 3. / az országgyűlés.... 30. folyt./ gy

kocsis józsef,

----- a soproni városi tanács vb elnökhelyettese, győr-sopron megye 14-es választókerületének képviselője dégen imre államtitkárhoz, az országos vízügyi hivatal elnökéhez interpellált sopron vízellátásával kapcsolatban. a vízhiány állandó gondot okoz a város 45 000 lakosának, iparának, és sújtja a város üdülő és gyógyhelyeit. napi 4-5 ezer köbméterre tehető a hiányzó vízmennyiség. milyen intézkedéseket kíván tenni e gondok mielőbbi enyhítésére? - kérdezte a képviselő az ovh elnöktől.

dégen imre

----- válaszában utalt arra, hogy jogos a panasz. sopron gyors ütemben fejlődik, s vízművének termelő kapacitása az elmúlt 10 esztendőben több mint kétszeresére, napi 5 000-ról 11 000 köbméterre emelkedett. ennek ellenére az egy lakosra jutó vízfogyasztás nem nőtt, mert a termelt vízmennyiségnek mindössze 37 százaléka jut a lakosságnak, 63 százalékat az ipar és a közületek használják fel. a város további fejlődése és a nagymérvű idegenforgalom a vízellátás rendezését követeli.

a városi vízellátás fejlesztésének első ütemeként a fertőrákos vízmű mielőbbi megépítését tervezik. a várostól 9 kilométerre levő fertőrákosi források vízhozamát hasznosítja majd a vízmű. kivitelezési tervei elkészültek, építését jövőre meg lehet kezdeni. a munka befejezése az eredeti előirányzat szerint 1972-re várható. a vízműfejlesztés első ütemének megvalósítása napi 5 000 köbméterrel növeli a víztermelést. a kormánytól előkormányzásra kapott beruházások módját annak az építés olyan mértékű gyorsítására, hogy a vízműve legkésőbb 1971-ben üzembe lehet helyezni.

az ipari üzemek ivóvíz-felhasználásának csökkentésére az országos vízügyi hivatal a város közeliében egy mesterséges tó, a brennbergi tároló megépítésének lehetőségét vizsgálja. ez tehermentesítene a városi vízművet. a tároló építése előtt további részletes feltárási munkákat kell végezni. a kivitelezési tervek kidolgozása iránt már intézkedtek. a feltárás és a tervezés eredményéről, az építés pénzügyi lehetőségeiről az országos vízügyi hivatal tájékoztatja a megyei és a városi tanács végrehajtó bizottságát.

a képviselő és az országgyűlés a választ egyhangúlag tudomásul vette.
/folyt. köv./

18.00/m

18.04 Lel.

18.07

-42-

bkk. 3. / az országgyűlés... 31. folyt./ gy

csörgöts józsef,

----- főfűró-mester, zala megyei /3.vk./ képviselő interpellációjának, amelyet a munkaügyi, illetve a nehézipari miniszterhez nyújtott be, két témája volt: nem lehetne-e az olajbányászat egyes munkaköreiben a nyugdíjkorhatárt 60-ról 55 évre mérsékelni, és az olajbányászatra is, a szénbányászathoz hasonlóan, kiterjeszteni az öt év eltöltése után esedékes hűségjuttatásomfizetést.

veres józsef

----- munkaügyi miniszter dr. lévárdi ferenc miniszter-társával egyetértésben válaszolt mindkét kérdésre:

a nyugdíjkorhatár leszállítása - a nehéz munkakörülményekre hivatkozással, amint azt az interpelláló képviselő tette - más iparágakban dolgozók részéről ugyanúgy igényként merülhetne fel, mint a kőolajbányászoknál, holott ennek nincs realitása alapja. ugyanis magyarország világviszonylatban a legkedvezőbb nyugdíjtörvényű országok közé tartozik a jelenlegi 60, illetve 55 éves korhatárral. külön erőnye nyugdíjtörvényünknek, hogy lehetővé teszi: a korhatár előtt öt évvel elért kereset alapján is kérhető a nyugdíj megállapítása. aki pedig nyugdíjba menésekor nem, de azt megelőzően huzamosabb ideig szakmunkás munkakörben dolgozott, kérheti, hogy nyugdíját a szakmunkás bér alapján állapítsák meg.

a hűségjuttatásomfizetést nem tartja indokoltnak a munkaügyi miniszter. válaszában emlékeztetett arra, hogy 1968. január 1-től a kőolajipari vállalatok is nyereségérdekeltségi rendszerben dolgoznak, a dolgozók jövedelme tehát a vállalatok nyereségétől függ, ugyanakkor a vállalatoknak módjukban áll a bérrendszer révén és a nyereség felosztásakor honorálni a vállalatokhoz való hűséget.

a képviselő és az országgyűlés is elfogadta az interpellációra adott választ.

/folyt. köv./

18.05/ju

18.05 Lel.

19.07

-43-

bkk 3. /az országgyűlés... 32. folyt./-szb

molnár istván

----- budapest 55. számú választókerületének országgyűlési képviselője a munkaügyi miniszterhez és az egészségügyi miniszterhez interpellált: milyen intézkedések várhatóak a nyugdíjasok életszínvonalának emelése érdekében, várható-e a munkaviszony öt éves megszakításával kapcsolatos jogszabály megváltoztatása - elsősorban a női dolgozókat illetően -, lehetséges-e a nyugdíjasokra vonatkozó évi 6 000 forintos kereseti kereten belül a havi 500 forintos korlátozás feloldása, s milyen intézkedések várhatóak az öregek napközi otthonainak felállítására érdekében?

veres józsef

----- munkaügyi miniszter válaszában elmondta, hogy a magyar forradalmi munkás-paraszt kormány az elmúlt években egy sor intézkedéssel javította a nyugdíjasok életkörülményeit. 1959 január 1-től 404 000 főt részesítettek nyugdíjmelésben; 1963-ban felemelték az özvegyi nyugdíjak jelentős részét; 1965-ben 20 százalékkal emelték az 1954 előtti nyugdíjakat, s 10 százalékkal javították az 1954. évi nyugdíjtörvény alapján megállapítottakat. 1966-ban 10 százalékkal emelték a 750 forint alatti saját és a 400 forint alatti özvegyi nyugdíjakat; az elmúlt évben pedig hatályba lépett az új egyetemes termelészövetkezeti nyugdíjtörvény. hogy ennél nagyobb arányú nyugdíjmelések nem voltak, az nem a szándékon, hanem a lehetőségeken múlt. a nyugdíjak átfogó jellegű vizsgálattal - gazdasági lehetőségeinktől függően - a negyedik öt éves tervben lehet foglalkozni. ennek előkészítéseként még az idén vagy a jövő esztendőben megkezdődik a lehetőségek felmérése.

a munkaviszony öt éves megszakításával kapcsolatos jogszabály eltörlése - mondotta a miniszter - nem várható, a megfelelő megoldáshoz a lapos tanumányozás, gondos felmérés szükséges.

/folyt.köv./

18.05/a

1842 bel

1952

- 44 -

bkk 3. /az országgyűlés... 33. folyt./-szb

a nyugdíjasok havi 500 forintos kereseti korlátozásának feloldását illetően a miniszter rámutatott, hogy ez néhány ágazatban, például az építőipar egy részében és a könnyűiparban már megtörtént. más területeken most tárgyalnak a feloldás lehetőségéről.

az öregek napközi otthonára vonatkozó kérdésre szabóltán egészségügyi miniszter válaszolt. az öregek napközi otthonainak létjogosultságát bizonyítja, hogy ezeknek az intézményeknek a száma 1961-es 16-ról 1967-ben 212-re emelkedett. fenntartásukra csupán az elmúlt esztendőben kis híján 16 millió forintot fordítottak. a gazdaságirányítás új rendjének és az új költségvetési gazdálkodási rendnek megfelelően az otthonok fejlesztési és működtetési költségeit az illetékes tanácsok biztosítják. a harmadik öt éves terv előirányzatai 1970-ig további 100 új napközi otthon felállítását teszik lehetővé. a tanácsi fejlesztési és költségvetési tervek kialakítása során az egészségügyi minisztérium állásfoglalásával és ajánlásaival arra törekszik, hogy ez a terv realizálódjon.

molnár istván képviselő az interpellációra adott válaszokat elfogadta.

ezzel véget ért az országgyűlés háromnapos ülészsaka. kállai gyula elnöki zárszavában hangsúlyozta:

- úgy vélem, önökkel egyetértésben állapíthatom meg, hogy országunk fejlődésének, népünk életének, szocialista építőmunkájának nagy kérdéseit vitattuk meg és fontos törvényeket alkotunk. országgyűlésünk a kormány beszámolóját megvitatta megállapította, hogy kormányunk tevékenysége az ország további fel-emeelkedését, a szocializmus további építését, a nemzetközi béke és biztonság erősítését, tehát a magyar nép alapvető érdekeit szolgálja, és hozzátehetem; jól szolgálja. azok a törvényjavaslatok pedig, amelyeket jogerőre emeltünk, országunk életének fontos területeit szabályozzák. a vasutakról szóló törvény hozzájárul népgazdaságunk további erősítéséhez, a népi ellenőrzésről szóló törvény pedig tovább fokozza a tömegek ellenőrző szerepét az állami és társadalmi élet egésze felett, s ezzel a szocialista törvényességet, az állampolgári fegyelmet és a szocialista demokráciát erősíti és szélesíti.

/folyt.köv./

18.40/m

1842 bel

1952

- 45 -

parlament

bkk. 3. / az országgyűlés.... 34. folyt./ gy

- háromnapos tanácskozásunk ismételtén bebizonyította, hogy hazánkban a nép és a vezetés egységes. éppen ezért teljes egyöntetűséggel, egyhangúlag hagytuk jóvá kormányunk több mint egyéves tevékenységéről szóló beszámolóját, s a napirenden levő többi fontos előterjesztést.

- mielőtt háromnapos ülésünknek berekeszteném, engedjék meg, hogy megismerő megpízatásnak tegyek eleget. önök tudják, hogy nemrégiben két szocialista országban, a koreai népi demokratikus köztársaságban és a mongol népköztársaságban járt parlamenti küldöttségünk. mindkét helyen meleg barátsággal, s a népeink, országaink közötti politikai, gazdasági és kulturális együttműködés elmélyítésének őszinte szándékával fogadtak bennünket, alkalmat adtak arra, hogy megismerkedjünk a két szocializmust építő ország népeinek életével. meggyőződhattünk róla, hogy velünk egy frontban harcolnak az imperializmus, különösen az amerikai imperializmus agressziói ellen, a nemzetközi békéért és biztonságért, a népek szabadságáért, a szocializmus győzeleméért.

- úgy gondolom, küldöttségünk látogatása koreában és mongóliában hozzájárult népköztársaságunk külpolitikai céljainak megvalósításához, országgyűlésünk nemzetközi kapcsolatainak erősítéséhez, a magyar-koreai, a magyar-mongol barátság és együttműködés elmélyítéséhez. a koreai népi demokratikus köztársaság legfelsőbb népi gyűlésének és a mongol népköztársaság nagy népi huráljának vezetői és tagjai arra kérték bennünket, hogy hazatérve adjuk át a magyar országgyűlésnek legjobb kívánságaikat, elvtársi, baráti üdvözlőket./nagy taps./

tisztelet országgyűlés! megköszönöm háromnapos fáradozásukat, alkotó közreműködésüket, hasznos javaslataikat, eredményes munkájukat. további jó munkát kívánva valamennyi képviselő társunknak, az ülésünket berekesztem.

/folyt. köv./

18.25/m

18.24.ber

19

- 46 -

parlament

bkk 3. /az országgyűlés... 35. folyt./-szb

a szerkesztőségek figyelemébe!

a bkk 3-as számú híreinkre, az országgyűlési tudósításra a következő javításokat adjuk:

az 1. oldal 2. sorától a protokollt kérjük a következőképpen módosítani. az ülésen részt vett losonczi pál, a népköztársaság elnöki tanácsának elnöke, kádár jános, az mszmp központi bizottságának elnöktitkára, fock jendó...

a 19. folytatás 2. bekezdése utolsó előtti sorának közepétől a szöveg helyesen: ... az átfedés, ami a különböző illetékes szervek munkájának összehangolatlanságára utal ez plusz munkát jelent, de több leteredményt nem hoz.

tolmácsolta a...

a 22. folytatás 2. bekezdése 10. sorában végződő mondat a következőképpen módosul: ... csökkentené a munka hatékonyságát.

a 28. folytatás 1. bekezdése helyesen a következőképpen kezdődik: a törvényjavaslat vitájában utolsóként hozzászólásra jelentkezett képviselő, béki ferencné...

a 33. folytatás 3. bekezdése helyesen a következő:
molnár istván képviselő és az országgyűlés az interpellációra adott válaszokat elfogadta. /mtl/

- v e g e -

18.45/-s

19.ber

19

- 47 -

MTI.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

mti b e l f ö l d i h i r e k

1968. október 18.

bb. 1. kínai selyemlepke a rába-menti erdőségekben

vid-cs/mné/m ie 1968. október 18.

Kínai selyemlepke leőhelyre bukkantak a szakemberek az egyik rába-menti erdőségben, körmend határában. a 14-15 centiméter hosszú szárnyú lepke gubójából készült a híres kínai shantung-selyem. valószínűleg a szomszédos ausztriából került ide a különleges lepkefaj, mert ott már hozzáfogtak a honosításához. hazánkban a körmend környéki erdő a kínai selyemlepke egyetlen előfordulási helye. /mti/

bb. 4. fodrász kisiparosok találkozója

1 sz/fné/m ie 1968. október 18.

Szakmai továbbképzés és tapasztalatcsere céljából rendezik meg vasárnap a fodrász kisiparosok országos találkozóját. délelőtt a kiosz lenin köruti helyiségében tanácskoznak a fodrász-mesterek, délután pedig a magyar hajó- és darugyár váci ut. 102/c számú épületében tartják a fodrász-tanulók versenyét. a találkozó a bécsi világbajnokságon járt magyar küldöttség tagjainak frizura-divatbemutatójával ér véget. /mti/

bb. 2. kétszázéves „mumiák”, a tarcali templom kriptájában
a vid-cs/mné/m ie 1968. október 18.

a 15. századból származó tarcali templom szentélye alatt érdekes kriptát fedeztek fel a régészek. a vizsgálatok szerint 1706-tól az 1800-as évek végéig mintegy 80 koporsót helyeztek el itt, köztük olyat is, amely csupa rézlemezről készült. a feltárás során a régészek meglepetéssel tapasztalták, hogy a koporsókban mumiává aszalódva megmaradtak a tetemek és az öltözőik is szinte teljesen ép. a különös jelenség oka valószínűleg az, hogy a kriptá levegője s így szinte konzerválta a testeket és a ruházatot. a tervek szerint jövőre újabb feltárási munkákhoz kezdenek, hogy a 18. század viselettörténeti emlékeivel gyarapítsák a muzeumokat. /mti/

--

bb. 3. pol-beat kabaré - bemutató a kis színpadon
i fe/mné/ká/m 1968. október 18.

a tavalyi évad sikersorozata után a kis színpad az idén is görbetükröt állít a tizenéveseknek a pol-beat kabaréval, amelynek bemutatóját szombaton délután tartják. a kalmár tiber rendelte műsorban a „történelem óra”, keretében kolombusz kristóf áll a pályaválasztási tanácsadó előtt. „szinre lép”, tinódi lantos sebestyén, mint az első magyar beat-muzsikus. az órákői szünetben a hungária együttes játszik, gilbert becaud-t zana józsef, ray phillips-et dévényi tiber parodizálja. az énekóra tanára zaltnay sarolta, a filmesztétikás hofi géza. az osztályfőnöki óra témája a futurologia mi lesz 2000-ben? a zeneszerzésre dobos attila „tanár ur”, oktatja a nézőket. a magyar nyelv és irodalom órán sláger-szövegeket elemeznek. a beat-szólfézs tanítására harangozó teréz vállalkozik. a diákok szerepében a kis színpad népszerű művészei lépnek fel.

a színnáz pol-beat kabaréműsorával hetente négyszer jelentkezik, mégpedig szombat délután, vasárnap délelőtt, valamint hétfőn délután és este. /mti/

--
- 2 -

bb. 5. kukoricabetakarító gépkezelők versenye

i jf/tr/il ie 1968. október 18.

a budapesti mezőgazdasági gépgyár és a jugoszláv zmaj gépgyár munkaversenyt hirdetett a hazánkban jól bevált zmaj-2-km és 2-kr kukoricabetakarító gépekkel dolgozó üzemek és a gépkezelők számára. a versenykiírás értelmében jutalmazzák a legjobb eredményt elérő három mezőgazdasági üzemet, s külön értékelik a gépkezelők teljesítményét is; elsősorban a karbantartást, a teljesítményt és a betakarítási veszteségek alakulását veszik figyelembe. a hazai mezőgazdaság számára megfelelőnek bizonyult zmaj gépeket a budapesti mezőgazdasági gépgyár a zimonyi gépgyárral közösen állítja elő. /mti/

--

bb. 6. ötven hold cukorrépa földről egymillió forint
vid cs/mné/il ie 1968. október 18.

tolna megyében kiváló termést hozott idén a cukorrépa. a műzsi új élet tsz 50 holdas táblája például holdankénti átlagban 410 mázsát adott, s akitűnő termésért az ercsi cukorgyár kerekén 1 millió forintot fizetett a közös gazdaságnak. az előző három év átlaga ugyancsak magas volt: 320 mázsát takarítottak be. egy-egy holdról. /mti/

--

bb. 7. száz boksa égetett mész a bükkből

vid cs mné/il ie 1968. október 18.

a kis lakás-építkezések anyageellátásához újra életre támadt a bükk-hegységi falvak ősi mestersége, a mészégetés. a mészégető „dinasztiák”, tagjai közül több mint 20-an váltották iparendélyt, s nemcsak a környékre, hanem az alföldi tájakra is rendszeresen szállítják a frissen égetett, hófehér meszet. a boksákat ma is az évszázadok óta divó szokás szerint rakják és égetik. egy-egy boksából 150-200 mázsányi meszet nyernek. az idén eddig kerekén 100 boksa meszet égettek ki a bükkben. /mti/

--

8. 40/11 fe 1010
1030 Dne

- 3 -

bb. 8. megtelt a bakonyi vadteleltető- , éléskamra,
a vid cs/mné/1 l ie 1968. október 18.

a bakonyvidéki erdőgazdaságban megtelt a vadfélék , éléskamrája, és napraforgót silóztak, továbbá 30 mázsányi vadgesztenyét és 300 mázsányi káposztát gyűjtöttek be a hasznos vadak teleltetésére. a makk-termésnek csupán kis részét gyűjtötték össze, a fák alatt maradt többszáz vadonnyi vadcsemege terített asztalként várja az állatokat. az erdészek megkezdtek a téli etetők kijavítását, s a napokban többszáz új etetőt helyeznek el a bakonyi erdők menedékes völgyeiben./mti/

✓ 150 mássa kukoricát

bb. 9. új technológia - olcsóbb nyersvas
a vid cs/mné/1 l ie 1968. október 18.

a lenin kohászati művekben - tudományos kutatók segítségével - új vasgyártási technológiát vezettek be. lényege, hogy a nyersvas betétanyagába a korábbinál sokkal kevesebb mangántartalmu ércet adagolnak. ezáltal növelhető a kohóban a vas részaránya, csökken a koks és az egyéb anyagok felhasználása, ugyanakkor az acéltalvasztókban a kisebb mangántartalom révén meggyorsul az acélgártás. az új eljárás rendkívül gazdaságos. a nyersvas önköltségének csökkentése, illetve a termelékenység növelése és egyéb előnyök révén az idén már több mint 25 millió forint megtakarítást értek el./mti/

bb. 10. lángszórós gyomirtás a bodrogközben
vid cs/mné/1 l ie 1968. október 18.

a bodrogköz 125 kilométer hosszú belvíz-levezető csatornáinak tisztántartására - a gyulai vízügyi igazgatóság újítását felhasználva - lángszórókat vetettek be. a csatornák medrében és partjain elszaporodott nádat, hínárt, sás-féléket és a kákát eddig évente háromszor négyszer kellett aratni, ami sok kézi munkaerőt igényelt és rendszeresen nagy kiadást jelentett. a lángszórós módszerrel a munka sokkal hatékonyabb és olcsóbb: a traktorra szerelt berendezés kezeléséhez mindössze két ember szükséges, s a nyersolajjal működő szórócső három méteres lángja valósággal kiégeti a csatornákat borító növényzetet. a tervek szerint a fontos takarítási munkákat még a fagyok előtt befejezik./mti/

8.50/1 l ke 10¹⁰
10³⁰ Dne

- 4 -

bb.11. írőküldöttség utazott jugoszláviába
se/1 l ká 1968. október 18.

a jugoszláv írők szövetségének meghívására delegáció utazott jugoszláviába, hogy részt vegyen az 5. belgrádi nemzetközi írótalálkozón, amelyen megvitatják az irodalom és a mai társadalom című témát. a küldöttség vezetője dobozy imre az írószövetség főtákkára, tagjai molnár gáza és vujicsics sztoján./mti/

bb. 12. az építők szakszervezetének központi vezetőségi ülése
t sb/se/1 l ká 1968. október 18.

az építő-, fa-, és építőanyagipari dolgozók szakszervezete központi vezetőségnek pénteki ülése szalontai lajos titkár előterjesztése alapján megtárgyalta az agitációs-, propaganda-, kulturális és sportmunkáról készített jelentést. az ülésen magjelent somoskői gábor a szot titkára.

az előterjesztés szerint a vállalati szakszervezeti bizottságok és a lapszervek a három nagy iparágban foglalkoztatott több mint háromszázezer dolgozó részére évente mintegy 4 500 ismeretterjesztő előadást rendeztek. évente általában száz kilencven ezer hallgatója volt ezeknek az előadásoknak. ezenkívül több mint százezer dolgozó részére szerveztek közös kiállításokat és muzeumlátogatást. esti továbbtanulással évente tízezer dolgozó fejezi be általános iskolai tanulmányait, hatvanen középiskolát, kétezeröttszáz főiskolát végeznek. a legutóbbi oktatóévi évben mintegy 32 000 dolgozó vett részt a társadalom időszerű kérdéseit tárgyaló tanfolyamokon.

a munkásoknak majdnem egyharmada, mint gy kilencven ezer dolgozó lakik munkásszállásokon. ezért a központi vezetőségi ülés határozata hangsúlyozza, hogy a munkásszállások lakóinak kulturális ellátását jelentősen fejleszteni kell. a vállalatok gondoskodjanak a szállásokon televízió felszereléséről és ismeretterjesztő előadássorozatok rendezéséről. a határozat előírja, hogy a szakszervezet elnöksége és az építésügyi és városfejlesztési minisztérium közösen tegyenek intézkedéseket a rendeltetésszerűen használt kulturális helyiségek visszaadására és újabbak építésére./mti/

10.30/1 l

11²⁰ Dne

- 5 -

bb. 13. a lottó e heti nyerőszámai

fné/e

1968. október 18.

a sportfogadási és lottóigazgatóság tájékoztatása szerint mezőcsátón az egressy béni művelődési otthonban megtartott lottósorsoláson a 42. játékhéten a következő nyerőszámokat húzták ki:

13, 46, 56, 73, 79.

/mti/

---

a szerkesztőségek figyelmébe!

a mai bb. 2. számú hírünk /kétszázéves mumiák.../ 1. bekezdésének 8. sorában a szöveg helyesen:

...a kripta levegője rendkívül száraz, s így szinte...

/mti/

---

bb. 14. angol cég budapesti szimpoziuma az indigó nélküli másolópapír gyártásáról, használatáról

t sz/se/1 l ká

1968. október 18.

pénteken a technika házában szimpoziumon ismertette meg a magyar szakemberekkel a wiggins teape ltd. angol cég a ncr jelzésű indigó nélküli másolópapírt. a tizenegy gyárral rendelkező, 60 gépet működtető, évente 300 ezer tonna papírt kibocsátó cég amerikai szabadalom alapján rendezkedett be az indigó nélküli másolópapír gyártására. ebből évente 40 ezer tonnát állít elő. a cég szakemberei előadásaikon elmondották, hogy az alappapír a már ismert bankpóstpapír, amely emulziót kap. nyolc másolatot írógépen is jó minőségben ad, de felhasználható a papír rotációs és offset eljárásnál is.

néhány magyar intézmény már használja az indigónélküli másoló papírt./mti/

- 6 -

12.00/1 l

12.00 Dme

bb. 15. a vietnami küldöttség látogatása a partizánszövetség-nél

se/1 l ká

1968. október 18.

a vietnami szolidaritási hét alkalmából hazánkban tartózkodó küldöttség tran dang khoa a vdk nemzetgyűlése állandó bizottságának alelnöke vezetésével pénteken látogatást tett a magyar partizánszövetség-nél./mti/

---

bb. 16. elhunyt strack ádám

vid cs/mné/1 l ká

1968. október 18.

nyolcvanhat éves korában szegeden elhunyt strack ádám, a forradalmi munkásmozgalom kiemelkedő harcosa. már az első világháború előtt tevékenyen részt vett a sztrájk és bérharcokban, 1919-ben pedig a magyar tanácsköztársaság idején az élelmezésügyi népbiztosság tolna--baranya megyei kormánybiztosaként segítette a forradalmi főváros élelmezését. a felszabadulás után tagja volt a kommunista párt szegedi vezetőségének. 1944. novemberében a szegedi kenderfonógyárban megalakította a munkásság üzemi bizottságát, amelynek elnöke lett. munkásságáért több kitüntetést kapott, egyebek között a szocialista hazaért érdemrendet. a szegedi városi pártbizottság az elhunytat saját halottjának tekinti, temetéséről később intézkednek./mti/

---

bb. 17. dr. soós gábor

se/1 l ká

1968. október 18.

mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszterhelyettes vezetésével pénteken hazaérkezett ulán batorból az a mezőgazdasági és élelmiszeripari küldöttség, amely részt vett a kgst élelmiszeripari állandó bizottságának 10. ülésén./mti/

12.10/e

12.10 Dme

- 7 -

bb. 18. október 24-26: szerszámgyártási kongresszus budapest-
ten

t kf/kf/11 ká

1968. október 18.

a gépipari tudományos egyesület október 24.-26 között
budapesti rendezte meg a 6. szerszámgyártási kongresszust -
jelentette be a pénteki sajtótájékoztatón a technika házában
gráber zoltán a gte szerszámgyártás szakosztályának titkára.

a szerszámgyártás- és gyártásfejlesztés korszerűsi-
tésével foglalkozó tanácskozás nemzetközi tapasztalatcsere,
21 hazai és 10 országból - ausztriából, angliából, bulgá-
riából, csehszlovákiából, jugoszláviából, lengyelországból,
az ndk-ból, az nszk-ból, olaszországból és svájc-ból - 30
külföldi szakember tart előadást, számol be elméleti munkájá-
nak eredményeiről, gyakorlati tapasztalatairól. a tanácsko-
zás különös jelentőségű egyrészt azért, mert az új gazda-
ságitárási rendszer bevezetése óta ez az első nemzetközi
összejövetel, amely a szerszámgyártás időszerű kérdéseit
foglalkoztatja, másrészt mert a hazai szakemberek ismertetik,
mennyire közelítették meg a nemzetközi szintet, s milyen el-
képzeléseink vannak a világszínvonalhoz való felzárkózáshoz. a
szakmai tanácskozásnak kereskedelmi jellegű is lesz, mivel
azon részt vesznek a magyar szerszámgyártás külföldi üzleti
partnerei is.

a nemzetközi tanácskozás egyebek között megvitatja a szer-
számgyártás fejlesztés alapvető kérdéseit, a konstrukció fejlesz-
tés problémáit, a szerszámgyártás tervezés, gyártás időszerű
feladatait, a széleskörű nemzetközi kooperáció lehetőségeit,
feltevéseit. /mti/

bb. 19. befejeződött az ege élelmiszerszabványosítási szekció-
jának budapesti ülése

t sz/se/11 ká

1968. október 18.

négy napon át budapesti ülésezett az európai gazdasági
bizottság élelmiszerszabványosítási munkacsoportjának technikai
szekciója. a pénteken befejeződött tanácskozás résztvevői
megvitatják a munkacsoport soronkövetkező genfi plenáris ü-
lésének napirendjére tűzött szabványosítási témákat. az ülés
résztvevői magyarországi tartózkodásuk során szakmai bemutató-
kon vettek részt, megtekintettek néhány gyümölcs-
tárrolót, a hungarofrukt budaörsi hűtőházát, a bács megyei
értékesítési központ hűtőházát, csomagolótelepét, valamint az
izsáki állami gazdaság szőlőfeldolgozó-üzemét és meggyőződtek
a magyarországon bevezetett gyümölcstárolási és feldolgozási
módszerek korszerűségéről. /mti/

12.20/11

12.20/11
12.20/11

- 8 -

bb. 20. időjárásjelentés

k i l k á

1968. október 18.

a meteorológiai intézet jelenti pénteken délelőn:

reggeli ködök

péntek reggel kelet-európa északi felében finnor-
szágban, valamint észak skandináviában fagypontra alatti
hőmérsékletek voltak, és sokfelé szállingózott és esett
a hó. a balti tenger vidékének ezer km-es körzetében
örvénylő mérsékelt égövi ciklonban többhelyen esőt,
záport egykét ponton zivatarra észleltek. a brit-szige-
tekről nyugatra lévő óceáni ciklon az azori sziget-
től a brit-szigeteken át grönlandig széles sávban igen
enyhé, és nedves légtömeget szállít észak felé. nyugat-
európa egy részén valamint közép-euróában nyugalmi ke-
rült légtömegben belülről általában derült égbolt alatt
erős éjszakai lehűlés következett be, és sokfelé kép-
ződött reggeli köd. itt a nappali felmelegedés 15-20
fok között alakult ki.

házánkban csütörtökre száraz, napos, az évszaknak
megfelelő hőmérsékletű idő volt. a felmelegedés kora
délutánra elérte a 14-19 fokot. péntek reggeli általában
0-7 fok közötti lehűlés fordult elő, egy két helyen
gyenge talajmenti fagyot észleltek. délelőtti folytató-
dott a száraz, napos idő. ahőmérséklet 11 órára elérte a
12-16 fokot. budapesti csütörtökre a hőmérséklet napi
középtértéke 12.2 fok volt, 1,6 fokkal magasabb, mint a
sokévi átlag.

pénteken 12 órakor budapesti hőmérséklet 15 fok,
a tengerszintre átszámított légnyomás 767 millimé-
ter, gyengén süllyed.

várható időjárás szombaton estig: kevés felhő, eső
nélkül. éjjel gyenge légáramlás, napközben kissé meglá-
nyos, változó irányú szél. több helyen reggeli köd.
hűvös éjszaka. várható legacsonyabb éjszakai hőmérsék-
let 2-7 fok között, helyenként gyenge talajmenti fagy.
legmagasabb nappali hőmérséklet szombaton 14-18 fok
között.

a duna víz állása budapestnél 325 centiméter. /mti/

12.40/11

12.40/11
13.20/11

- 9 -

bb. 21. gépkocsitűzek

k ; i l k á

1968. október 18.

1968. október 17-én az éjjeli órákban dunakömlőd és dunaföldvár között kigyulladt az xa 63-64 forgalmi rendszámu tehergépkocsi, és cipőfelsőrészbőr rakománya. az eddigi megállapítás szerint a tüzet a defektes gumi surlódása okozta.

1968. október 17-én a délutáni órákban kigyulladt a 9. mester utca 4. szám előtt garazszirozó csepel-dieszel 4 tonnás darus gépkocsi vezetőfülke és műszerfala. a tüzet a kivonult tűzoltóság oltotta el. a kár körülbelül 20 000 forint./mti/

--

bb. 22. elhunyt gereblyés lászló

se/1 l k á

1968. október 18.

a magyar írók szövetsége közli, hogy gereblyés lászló józsef attila díjas költő, műfordító a munkásmozgalom régi harcosa a szocialista hazáért érdemrend kitüntettje, október 18.-án 64 éves korában váratlanul elhunyt. temetéséről később intézkednek./mti/

--

bb. 23. növényvédelmi és kemizálási tanácskozás zalában

vid cs/fné/1 l k á

1968. október 18.

a zalai megyei növényvédelmi állomás székhelyén, pacsa községben pénteken növényvédelmi és kemizálási tanácskozást rendeztek. az előadók beszámoltak az idei növényvédelmi munkák sikereiről. a növényvédő állomás a jövőben ki-terjeszti a szaktanácsadást, bevezetik a rendszeres kártevő előrejelzést, kibővíti a fénycsapda-hálózatot. a tanácskozáson seprűs imre, az országos növényvédelmi szolgálat igazgatója a növényvédelem távlati fejlesztéséről tájékoztatta a zalai termelő üzemek szakembereit./mti/

--

14.13/1 l

- 10 -

le 14.12

bb. 24. rekord-szőlőtermés dél-dunántulon

a vid cs/mné/1 l k á

1968. október 18.

dél-dunántul 70 000 holdnyi szőlőtermő területén befejezéshez közeledik a szüret. baranya, somogy, tolna és zala megye szőlőtermesztő gazdaságai az idén rekord-termést takarítottak be. a mecsekvidéki pincegazdaság eddig 70 000 mázsa szőlőt vett át feldolgozásra, amire eddig még nem volt példa. ezenkívül körülbelül 50 000 hektoliter bort szállítanak a termelők az állami pincészetekben. a rendkívüli termésre való tekintettel szükség-tárolóhelyeket is igénybe kellett venni: a mecsekvidéki pincegazdaság kibérelte a dél-dunántuli konzervgyár nagyatádi és szigetvári óriás alumínium tartályait, amelyekbe most tartósított paprika helyett bor kerül. a két konzervgyári üzemben együttesen 8 000 hektoliter bort tárolnak ideiglenesen./mti/

--

bb. 25. traktor- és munkagép bemutató zalaszentmihályon

a vid cs/fné/1 l k á

1968. október 18.

a vörös csillag traktorgyár tíz napos traktor- és mezőgazdasági gépbemutatót tart a zalaszentmihályi termelőszövetkezetekben, a legjobban bevált gépek és az új gyártmányok megismertetésére. a gyár pénteken külön bemutatót tartott, amelyen többek között szerepelt a gyár legújabb 55 lóerős traktora is. ez a korábbi gyártmányoknál bizonyultabb munkafolyamatok elvégzésére alkalmas. nagy érdekfeszítést keltett a szakemberek körében az altalaj-lazítóval kombinált műtrágyaszóró gép, valamint a hidraulikus forgórakodógép, amelyhez 13 munkagép kapcsolható. vendégkiállítóként részt vett a bemutatón a zala megyei mezőgazdasági gépjárató vállalat is, bemutatta új gabona kombájnját, amely aratás közben szétválasztja és tartályba gyűjti a pelyvát. ugyancsak nagysikere volt a kukoricacsőtörő szárarító és terítőgépek./mti/

--

14.20/1 l

- 10 -

le 15.2

bb. 26. szerelik a diósgyőri elektroacélmű kemencéjét
a vid cs/mné/1 l ká 1968. október 18.

a lenin kohászati művekben - a jobb minőségű acél előállítására érdekében - új elektroacélművet építenek. a 325 millió forintos beruházás most fontos szakaszához érkezett: az 5 000 négyzetméteres üzemcsarnokban - szovjet szakemberek irányításával - megkezdték az 50 tonna kapacitású ivfőnyes kemence szerelését. a korszerű termelő berendezést a szovjet ipar szállította, s előreláthatólag év végére szerelik össze. az üzemet - francia kooperációban - vákuumozó, illetve füstgázelszívó berendezéssel látják el, ezek lehetővé teszik az acél légritkított térben való kezelését, illetve az üzem levegőjének hatékony tisztítását. az új elektroacélművet előreláthatóan a jövő év elején adják át próbaüzemelésre. a későbbiek során évente több mint 70 000 tonna finom ötvözött acél készül majd benne a felhasználó iparágak részére. /mti/

bb. 27. üzembe helyezték a visontai tápcsatornát
vid cs/fné/1 l ká 1968. október 18.

az északmagyarországi vízügyi igazgatóság és a mátrai szénbányák szakembereinek jelenlétében pénteken megnyitották a visontai tápcsatornát. a hat kilométer hosszú mesterséges patak - amely 24 millió forintos költséggel épült - a visontai thorez külszíni fejtésű szénbánya védelmét szolgálja: megvédi a mátra déli lejtőiről lezuduló vizek kártételétől. a mesterséges patak mintegy 40 négyzetkilométernyi területről az újonnan épült markazi tóba viszi a csapadékvizet. a markazi víztározó, amely az ország legnagyobb mesterséges tava, 8 millió köbméter víz tárolására épült, s a gyöngyösi gagarin hőerőműnek szolgáltat hűtővizet. /mti/

bb. 28. kereskedelmi küldöttség utazott genfba
mné/1 l ká 1968. október 18.

az európai gazdasági bizottság kereskedelmfejlesztési bizottságának hétfőn kezdődő 17. ülészakára havas károlynak, a külkereskedelmi minisztérium főosztályvezető helyettesének vezetésével október 18-án magyar küldöttség utazott genfba. /mti/

14.43/1 l

14.43/1 l

17. f

--

- 12 -

bb 29. nemzetközi tudományos konferencia a polgári eljárásjogról
t fe/sr-ju ká 1968. október 18.

az ötvös loránd tudományegyetem jogi karán október 23. és 25. között nemzetközi tudományos konferenciát rendeznek a polgári eljárásjogról. dr. névai lászló tanszékvezető egyetemi tanár pénteken sajtótájékoztatón ismertette a három napos tudományos eszmecsere programját. kiemelte, hogy e témával első ízben foglalkozik nemzetközi értekezlet és ezért külföldön is igen nagy érdeklődés nyilvánul meg. ezt bizonyítja, hogy a konferencián 11 országból több mint 30 neves jogász vesz részt. bevezetőjében előadás hangzik el a polgári eljárások szerepéről és jelentőségéről az igazságszolgáltatásban és a jogászképzésben. ezt követi majd a magyar polgári perrendtartás reformjának főkérdéseivel foglalkozó előadás. a konferencia széles körben megvitatja a polgári eljárásjog oktatásának időszerű kérdéseit. is. /mti/

--

bb 30. utcai garázdálkodókat ítélték el
vid-cs/mné-ju ká 1968. október 18.

oláh sándor 21 éves diósgyőri lakos az év júniusában miskolcon az egyik avasi pincében italozott negyedmagával. a lerészegedett duhajok a szabadság téren felborították a padokat, majd a tanácsház-téren a villamos megállónál hangoskodtak, veszekedtek. végül az utcai forgalmat is akadályozó garázda társaságot az odaérkező rendőrök fékeztek meg. a miskolci járásbíróóság visszaesőként és együttesen elkövetett garázdaságért oláh sándort és horváth elemér 20 éves diósgyőri segédmunkást 6-6 hónapi, horváth istván 41 éves diósgyőri, valamint galamb elemérné 35 éves miskolci lakost 4-4 hónapi szabadságvesztésre ítélték. /mti/

--

16.00/1 u

16.04/1 u

17. f

-13-

bb 31. gyermekorvos vándorgyűlés szombathe lyen

vid.cs/fné-ju ká

1968. október 18.

a szombathe lyi markusovszky kórházban pénteken megkezdődött a magyar gyermekorvos-társaság nyugatdunántúli csoportjának vándorgyűlése. a kétnapos tanácskozáson a koraszülöttek felnevelési problémáit és a gyermekgyógyászat más időszerű kérdéseit tárgyalja meg az országrész ötven gyermekorvosa. megállapították többek között, hogy magyarországon igen magas a koraszülöttek száma, ami elsősorban a gyakori terhesség-megszakítás következménye. örvendetés, hogy idén már javult a helyzet. a gyermekorvosok azon fáradoznak, hogy minden koraszülöttet felneveljenek. a vándorgyűlés szombaton kőszegen folytatódik. /mti/

bb 32. harminchat komplett magvizsgáló laboratórium a szovjetunióknak

a vid-cs/fné-ju ká

1968. október 18.

a labor műszeripari művekből pénteken 36 komplett magvizsgáló laboratóriumot indítottak utnak a szovjetunióba. a gyár dolgozói ezzel a hármas jubileum alkalmából tett felajánlásuk jelentős részét határidő előtt teljesítették. eredetileg ugyanis december 15-ig akarták befejezni éves export-szállításaikat. a szerződések alapján év végéig 215 komplett laboratóriumot küldenek a szovjet megrendelőknek, s a most utnak indított 36 laboratóriummal - ebből a típusból - már egész évi szállítási szerződésüknek eleget tettek. a vállalat dolgozói elhatározták, hogy a szovjet megrendelésből még hátra lévő 22 takarmányvizsgáló laboratóriumot november 15-ig szállítják. /mti/

bb 33. kossuth-kiállítás nyílt esztergomban

vid-cs/fné-ju ká

1968. október 18.

esztergomban, a megyei levéltár épületében pénteken kiállítást rendeztek abból az alkalmából, hogy 120 évvel ezelőtt - 1848 október 18-án - kossuth lajos ellátogatott a városba. a szájhagyomány és móríc zsigmond feljegyzése szerint akkor született a híres nótá: „ esik eső karikára, kossuth lajos kalapjára,, ugyanis a kikötőben hatalmas tömeg fogadta kossuthtot, aki a szakadó esőben beszédet mondott. a kiállításon a honvéd összeíró lapok, a nemzetőrök nyomtatott névsorai, s egyéb korbéli írásokon kívül kossuth lajos eredeti levele is látható. /mti/

16.20/ju

16.20/ju

17.00

-14-

bb. 34. iparjogvédelmi tanfolyam - mezőgazdasági kutatók részére

t jf/jf/m ká

1968. október 18.

pénteken az országos tállalmányi hivatalban 12 hetes ipar jogvédelmi tanfolyam kezdődött, amelyen mezőgazdasági tudományos kutatók, szakemberek vesznek részt. a mezőgazdasági kutatásban is egyre inkább előtérbe kerül az újszerű műszaki megoldások, az új agro- és zooteknikai eljárások, valamint az új növényfajták bel- és külföldi jogvédelme. a gyakorlat egész sor problémát vetett fel az újítók, feltalálók erkölcsi és anyagi megbecsülésével kapcsolatban. ezekre a kérdésekre is választ kapnak a tanfolyam hallgatói. az új gazdaságirányítási rendszerrel kapcsolatban ugyanakkor egyre nagyobb szükség van a mezőgazdasági és élelmiszeripari kutató, tervező és fejlesztési intézetekben is a kockázatmentes export biztosítására úgy, hogy az előállított szellemi termékek vagy az új fajták idegen jogokba ne ütközzenek. a mém-hez tartozó intézetekben az újító és feltaláló tevékenység tervezésénél, irányításánál részben már olyan munkatársak dolgoznak, akiknek speciális iparjogvédelmi képzettségük van. /mti/

bb. 35. elutazott budapestről

k di/se/m ká

1968. október 18.

a vietnami dolgozó ifjuság szövetségének küldöttsége, amely a kisz központi bizottságának vendégeként tartózkodott hazánkban. a delegáció vezetőjét vu quangot, a szövetség központi bizottságának első titkárát - a vietnami - magyar ifjuság barátságának erősítésében szerzett érdemeiért - kisz érdeméremmel tüntették ki. a kitüntetést méhes lajos a kisz központi bizottságának első titkára adta át. jelen volt hoang luong a vietnami demokratikus köztársaság magyarországi nagykövete is. /mti/

17.00/m

17.00/m

17.00

- 15 -

bb 36. a kisz és az egyetemi oktatás reformja - Ülést tartott az országos egyetemi és főiskolai tanács-összehívták az egyetemi és főiskolai hallgatók 111. országos konferenciáját

t di/se-ju 1e

1968. október 18.

pénteken a kisz központi bizottságának székházában ülést tartott az országos egyetemi és főiskolai tanács. az értekezleten résztvett kurucz imre, az mszmp központi bizottságának osztályvezető helyettese és kárpáti sándor, a kisz központi bizottságának titkára.

a testület tagjai gombár józsef főtktár előterjesztése alapján elhatározták, hogy november 11-én és 12-én budapesten a kertészeti egyetemen tartják az egyetemi és főiskolai hallgatók 111. országos konferenciáját. a tanácskozáson meg tárgyalják majd a kisz feladatát szerepét az egyetemi oktatási reform továbbfejlesztésében, majd állást foglalnak a nemzetközi diákmozgalom időszzerű kérdéseivel, köztük a nyugati országokban lezajlott diákmozgalmakkal kapcsolatban.

az ülés további részében megvitatták az egyetemi és főiskolai oktatási reform eddigi tapasztalataival és további tennivalóival, valamint a kisz feladataival foglalkozó dokumentum tervezetét.

az előterjesztett anyag többek között beszámol arról, hogy 1958 óta 30-ról 91-re emelkedett a felsőoktatási intézmények és 51-ről 111-re az egyetemi, főiskolai karok száma. tíz évvel ezelőtt a felső-oktatási intézményekben 34 ezren tanultak. közülük 23 ezren a nappali tagozatokon. az elmúlt tanévben már elérte a 84 ezret az egyetemek és főiskolák hallgatóinak száma, a 52.500-an gyarapították ismereteiket a nappali tagozatokon. az 1967/68-as tanévben 38.5 százalékos volt a nappali tagozatok diákjai között a fizikai dolgozók gyermekeinek aránya. az első évfolyamokon tavaly valamivel meghaladta a 40 százalékos, az idei tanévben pedig már elérte a 42.4 százalékos.

/ folyt. köv. /

17.30/-s

18.2

- 16 -

bb 36. / a kisz és az egyetemi... 1. folyt./-ju

a jelentés tanúsága szerint a nappali tagozaton egyetemisták és főiskolások 91.5 százaléka részesül rendszeres állami támogatásban. tíz esztendővel ezelőtt a hallgatóknak még csak 74.4 százaléka kapott valamilyen juttatást. megkétszereződött a diákotthonokban lakó és háromszorosára nőtt a menzán étkezők száma. jelenleg havonta átlagosan körülbelül 600 forintnyi állami és társadalmi szociális juttatás, illetve ösztöndíj jut egy-egy hallgatóra. a szociális helyzettől és a tanulmányi eredménytől függően 100 forinttól 1.600 forintig terjed a juttatások értéke, illetve összege.

az elmúlt években örvedetesen élénkült az egyetemisták és főiskolások társadalmi, közéleti tevékenysége. az ötvös loránd tudomány egyetemen többek között mozgalom bontakozott ki a fizikai dolgozók tehetséges középiskolás gyermekeinek egyetemi előkészítésére. a budapesti műszaki egyetemisták nem hivatalos tanárszékét alakították s ennek keretében önként vállalnak feladatokat a különböző üzemektől. a debreceni felsőfokú építészeti technikum diákjai kisebbbajtja tervező irodát hoztak létre.

a beszámoló megállapítja, hogy a szakmák többségében rendben zajlott le az új diplomások elhelyezkedése: a pályázati rendszer bevezetése nem járt nagyobb zökkenőkkel. ugyanakkor felhívja a figyelmet arra, hogy két területen gondok jelentkeztek. a középiskolai tanárjelöltek egy részét ebben az évben sem tudják középiskolákban foglalkoztatni; a meghirdetett pályázatok a végzősök mintegy 55-60 százalékanak kínáltak munka lehetőséget. nehézségekbe ütközött a természettudományi karokon végzett, nem tanárszakos hallgatók elhelyezkedése is: a 246 pályázó számára csupán 141 állást kínáltak fel. /mt1/

bb 37. bolgár építészek szombathelyen

vid-cs/q,2-ju 1e

1968. október 18.

a. antonov építésügyi miniszterhelyettes vezetésével pénteken bolgár építészküldöttség érkezett szombathelyre. az építésügyi és városfejlesztési minisztérium vendégeként hazánkban tartózkodó bolgár szakemberek megismerkedtek a megyeszékhellyel, ellátogattak az ország legkorszerűbb tervező intézetébe, a vas megyei tanács tervező irodába. a vendégek elsősorban a lakásépítkezési, a tervezési és a szerződéskötési kérdéseket tanulmányozták. /mt1/

17.45/ju

18.2

19.2

-17-

bb. 38. vietnami szolidaritási gyűlés bonyhádon

vid.cs/fné/m ie

1968. október 18.

a vietnami szolidaritási hét keretében pénteken bonyhádon magyar-vietnami találkozót és szolidaritási gyűlést rendeztek. az ünnepségen résztvevett le huu van, a délvietnami nemzeti felszabadítási front budapesti állandó képviselőjének ideiglenes ügyvivője és harmati sándor, a magyar szolidaritási bizottság elnöke. a vendégek szekszárdon találkoztak a tolna megyei párt- tanácsi és népfront vezetőkkel. a járási művelődési házban rendezett szolidaritási gyűlésen harmati sándor mondott beszédet, felszóllt le huu van is. /mti/

bb. 39. hat évi szabadságvesztés halált okozó gázolásért

vid.cs/fné/m ie

1968. október 18.

a pécsi járásbírósa hat évi szigorított szabadságvesztésre ítélte nagy miklóst, a reménypusztai új élet tiszta gépkocsivezetőjét, aki három ember halálát okozta. nagy miklós egyik éjszaka táncmulatságon vett részt, szeszes italt fogyasztott, majd reggel fáradtan ült gépkocsira, s az egyik utelágazásnál nem adta meg az elsőbbséget egy 80-100 kilométeres sebességgel haladó wariburg személygépkocsinak, amely teljes sebességgel a teherkocsinak ütközött. a személyautó vezetője, józsi miklós 44 éves boremendi lakos, valamint felesége a helyszínen azonnal, 16 éves gizella nevű leányuk pedig két nappal később a kórházban meghalt. a baleset után nagy miklós segítségért telefonált, majd öngyilkosságot akart elkövetni, de a helyszínrre sietők megakadályozták ebben.

az ítélet nem jogerős. az ügyész súlyosbításért, a vádlott és védője enyhítésért fellebbezett. /mti/

bb. 42. évadnyitó a pécsi nemzeti színház gyermekszínházában

vid.cs/fné/m ie

1968. október 18.

pécsett, az ország egyetlen vidéki gyermekszínházában pénteken rendezték meg az évadnyitó előadást: romhányi-ránky muzsikusz péter című zenés darabját adta elő a pécsi nemzeti színház együttese. a gyermekszínház népszerűségét jellemzi, hogy az idén hétezer kis színházlátogató váltott bérletet az előadásokra. /mti/

18.20/m

11.4.22.

1902

- 18 -

bb. 40. végetért az európai szocialista országok fővárosainak oktatásügyi tanácskozása

kol/mné/m ie

1968. október 18.

pénteken budapesten befejezte munkáját az európai szocialista országok fővárosainak három napos oktatásügyi tanácskozása. a konferencián bulgária, csehszlovákia, jugoszlávia, magyarország, lengyelország, az ndk, románia és a szovjetunió fővárosának oktatási osztályvezetői vettek részt. megvitatták a fővárosi iskolák irányítási rendszerét, a pedagógusok továbbképzésének helyzetét, a fővárosok alsó- és középfokú oktatási intézményeinek strukturális kérdéseit, valamint a közoktatás fejlesztésének problémáit.

az ülés résztvevői megállapodtak, hogy a jövőben is rendeznek hasonló tanácskozásokat, a legközelebbit berlinben. kívánatosnak tartják az oktatásügyi szakemberek tapasztalatcseréjét, a különböző pedagógiai információk, tanulmányok, könyvek és oktatáspolitikai határozatok egymás közti kicserélését, az oktatási intézmények együttműködésének kifejtését, beleértve a tanuló ifjúság közös kulturális és sportrendezvényeit a gyermekrajzkiállításokat és ifjúsági kóruscseréket.

az együttműködés kifejtésének formáit és módozatait a fővárosi tanácsok vezetői évenként kötendő együttműködési megállapodásokban rögzítik. /mti/

bb. 43. magyar-délszláv barátsági estek baranyában

vid.cs/fné/m ie

1968. október 18.

a magyarországi délszlávok demokratikus szövetsége és a hazafias népfront rendezésében pénteken magyar-délszláv estek sorozata kezdődött baranya megyében. a gyűléseken megemlékeznek a kmp megalakulásának 50. évfordulójáról és annak helyi eseményeiről. a gyűlések után a pécsi tanárképző főiskola délszláv művészeti együttese ad műsort. az első barátsági gyűlést pénteken olasz községben tartották. a következő napokban kásád, alsószentmárton, katóly, versend, és nagykozár községben rendeznek barátsági gyűlést. /mti/

18.25/m

- 19 -

11.4.22.

1902

bb. 41. táviratok párizsba a vietnami és az amerikai delegáció vezetőjének

i di/se/m ie

1968. október 18.

a vietnami szolidaritási hét alkalmából a hazafias népfrent országos tanácsa titkárságának nevében erdei ferenc főtitkár táviratot intézett párizsba xuan thuy nagykövethoz, a vietnami demokratikus köztársaság és averell harriman nagykövethoz, az egyesült államok delegációjának vezetőjéhez.

- az egész haladó közvéleményrel együtt a hőkezzerető magyar nép is örömmel állapította meg, hogy kemény ellenfélre talált a vietnami demokratikus köztársaság diplomatáiban a párizsi megbeszéléseken résztvevő amerikai küldöttség, - hangzik többek között a xuan thuyhoz küldött távirat. - az eddig lezajlott találkozók bebizonyították, hogy önök ugyanolyan hősei a vietnami népnek, mint azok a honfitársaik, akik fegyverrel a kézben védik hazájukat, szabadságukat, függetlenségüket. a magyar népköztársaság lakói a jövőben is önök mellett állnak. szenvedélyes igazságszeretettel követeljük, hogy az amerikai kormány vegye tudomásul a népek békeakarátát, ahogy eddig, ezután is milliók fognak össze hazánkban, hogy együtt cselekedjenek vietnam szabadságáért, függetlenségéért, teljes győzelméért. részt vállalunk a háboru pusztításainak enyhítéséből, és a politikai küzdelemből.

az averell harriman-hez címzett távirat többek között hangsúlyozza:

- városaink és falvaink lakóinak nevében szólnunk, amikor ezuton is tudomására hozzuk: csalódtunk a párizsi előzetes megbeszéléseken résztvevő amerikai delegáció eddigi szereplésében. mélyen fájlaljuk, hogy a fehér ház jelenlegi lakója adós maradt a szavainak megtépzott hitelet helyreállító intézkedésekkel. rossz ízű huzavonával akadályozta az előzetes megbeszélések helyének meghatározását és csak arra adott felhatalmazást az ön vezetésével párizsba küldött delegációnak, hogy tartsa fenn a megbeszélések látszatát, de egyetlen pozitív lépést se tegyen. közben újabb csapaterősítéseket vezényelt dél-vietnamba, és - ha a korábbinál kisebb területen is - de fokozta az észak elleni légitámadások hevességét.

- kérjük, hogy továbbítsa a magyar nép követeléseit is: azonnal és feltétel nélkül szüntessék meg a demokratikus vietnam bombázását, tartsák tisztelben a délvietnami nép önrendelkezési jogát, s a vietnami demokratikus köztársaság valamint a délvietnami nemzeti felszabadítási front javaslata alapján kezdjék meg a helyzet békés rendezését szolgáló érdemi tárgyalásokat. az 1954-es genfi egyezmények aláírásának megtagadása és gátlástalan megszegése a katonai intervenciók, valamint az észak elleni agresszió után amerikának sem erkölcsi, sem jogi alapja nincs arra, hogy feltételeket szabjon, követeléseket támasszon. /mti/

18.30/ju

1974 Zed
1900

--

-20-

bb. 44. az uruguayi parlamenti küldöttség pénteki programja

t fe/se/m ie

1968. október 18.

kállai gyula, az országgyűlés elnöke pénteken délelőtt hivatalában fogadta a hazánkban tartózkodó uruguayi parlamenti küldöttséget, amelyet luis rinon perret, a képviselőház elnöke vezet. a szívélyes légkörben lezajlott fogadáson jelen volt dr. beresztóczy miklós, az országgyűlés alelnöke és kracsek jános, magyarország montevideói ideiglenes ügyvivője. ott volt ernesto benavides, uruguay budapesti nagykövete is.

az uruguay parlamenti küldöttség a nap folyamán a magyar vendéglátók társaságában látogatást tett a ganz-mávagban. a vendégeket csergő jános vezérigazgató üdvözölte és tájékoztatta a nagymultu gyár történetéről, gyármányainak hazai és külföldi értékesítéséről. a messziről jött vendégek is elismeréssel nyilatkoztak a magyar mozdonyokról, amelyekből több közlekedik hazájuk vasútvonalain is.

az uruguay parlamenti küldöttséget a késő délutáni órákban fogadta dr. szalai béla külkereskedelmi miniszterhelyettes.

x x x

embargo: 20 óráig!!!

este kállai gyula, az országgyűlés elnöke a küldöttség tiszteletére vacsorát adott az országház gobe lin-termében. a vacsorán résztvett ernesto benavides, uruguay budapesti nagykövete is. /mti/

--

bb. 45. az mrt gyermekkórusának sikere japánban

t o l/mné/m ie

1968. október 18.

a magyar rádió- és televízió a gyermekkórus nagy sikereiről kapott hírt japánból. a kórus japánban három hét alatt 11 hangversenyt adott, műsorukról több rádió-, televízió- és hanglemez felvétel készült. a japán szakemberek elismeréssel nyilatkoztak az együttessel, s a kórusvezetőket: csányi lászlót és botka valériát több ízben felkérték szakmai előadások tartására. /mti/

--

18.55/m

1902 Zed

- 21 -

bb. 46. Irodalomtörténeti vándorgyűlés nyíregyházán

vid.cs/fné/m 1e

1968. október 18.

nyíregyházán pénteken ünnepélyesen megnyitották a magyar irodalomtörténeti társaság krudy születésének 90. és a nyugat című lap megindulásának 60. évfordulója alkalmából rendezett háromnapos vándorgyűlését. az ünnepségen résztvett krudy mária, az író leánya is.

a vándorgyűlést komlós aladár egyetemi tanár, a magyar irodalomtörténeti társaság elnöke nyitotta meg, majd hatona béla főiskolai adjunktus, barta andrás, szabó estér és baránszky-jób lászló irodalomtörténész, valamint nagy miklós egyetemi docens tartott előadást krudy életéről, munkásságáról. a délutáni órákban a tit országos irodalmi és nyelvi választmánya kibővített vezetőségi ülést tartott, majd a mórlicz zsigmond székházban irodalmi estét rendeztek. /mti/

bb. 47. szerződés a ludtenyésztés fejlesztésére

vid/gö/m 1e

1968. október 18.

a gödöllői agrártudományi egyetemen pénteken szerződést írtak alá, amelyben a mezőgazdasági és élelmiszerügyi minisztérium a ludtenyésztés fejlesztésének komplex kutatásával bízta meg az egyetemet. a megállapodás szerint az egyetem kutatói kidolgozzák a ludtenyésztés fejlesztését célzó tudományos, gazdasági és értékesítési módszereket.

a programot dr. magyar andrás egyetemi tanár irányításával 35 kutató állította össze. a fontos téma megoldására az egyetem babati gazdaságában korszerű ludnemesítő telep épül, amihez a minisztérium 32 millió forinttal járul hozzá, a kutatómunkát pedig 23 millió forinttal segíti. /mti/

--

19.10./ju

1914.10.11

-22-

bb. 48. vietnami szolidaritási gyűlés gödöllőn

vid/gö/m 1e

1968. október 18.

gödöllőn a ganz árammérőgyárban pénteken vietnami szolidaritási gyűlést rendeztek, amelyen megjelent kiss károly, a szot alelnöke is. ott voltak a vietnami demokratikus köztársaság hazafias frontja hazánkban tartózkodó küldöttségének tagjai tran dang khoa-nak, a hazafias front elnökségi tagjának vezetésével, továbbá nguyen van phuc, a vdk budapesti nagykövetségének titkára és nguyen hoang ha, a dnff budapesti állandó képviselőletének tagja. /mti/

--

bb. 49. agrárpolitikai bizottság alakult vas megyében

vid.cs/fné/m 1e

1968. október 18.

szombathegyen pénteken megalakult a hazafias népfront agrárpolitikai bizottsága, amely a téli hónapokban a megye kétszáz községében ismerteti a földtörvényt és segíti a helyi szervezeteket a gazdasági és agrárpolitikai feladatok megoldásában, támogatja az őrségi és hegyháti tájakon kezdeményezett talajjavító munkákat. a bizottság programjában ezen kívül a mezőgazdasági szakmunkás-képzés továbbá az állattenyésztés gépesítésével és a szórvány gyümölcsök megjavításával kapcsolatos feladatok szerepelnek. /mti/

--

bb. 50. megnyílt hézsd ferenc festőművész kiállítása

kol/mné/a 1e

1968. október 18.

hézsd ferenc festőművész első önálló budapesti kiállítását pénteken nyitották meg a csók istván galériában

52. olaj-, tempera-, illetve pasztel-kép és egy nagyméretű gobelin ad áttekintést a hódmezővásárhelyen élő fiatal művész munkásságáról. alkotásainak kedvelt témája az alföldi ember és a természet.

a kiállítás november 3-ig tekinthető meg. /mti/

--

1914.10.11

-23-

bb. 52. befejeződött a szocialista hazafisággal foglalkozó országos tanácskozás

a vid.cs/fné/m 1e

1968. október 18.

a szocialista hazafiság kérdéseivel foglalkozó kétnapos országos tanácskozás egerben pénteken befejeződött. a városi tanács disztermében dr. ágoston györgy egyetemi tanár előadása alapján, megvitatták a kommunista nevelés és a honvédelem című témakört. oláh istván vezérőrnagy, honvédelmi miniszterhelyettes felszólalásában az ifjúság honvédelemre való felkészítésének feladatait vázolta, a továbbiakban számos közéleti vezető, pedagógus és művész szólt fel. hangsúlyozták, hogy a honvédelmi nevelés nem szűkülhet az iskolák falai közé, hanem összetársadalmi feladatnak kell tekinteni. az ifjúsági szervezetekben - és iskolákban is - az eddiginél hatékonyabban kell foglalkozni a hazafias neveléssel.

a kétnapos tanácskozás tanulságait lugossy jános művelődésügyi miniszterhelyettes összegezte. megállapította, hogy eger a maga történelmi levegőjével, alkalmas arra, hogy a szocialista hazafiság témakörével foglalkozó tanácskozásokat továbbra is a városban rendezzék meg. /mti/

bb. 55. csáki-maronyák józsef festőművész kiállítása

vid-cs/mné/m 1e

1968. október 18.

szolnokon, a képcsarnok vállalat aba-novák termében pénteken ünnepélyesen megnyitották csáki-maronyák józsef kossuth-díjas festőművész kiállítását. a művész munkásságát, pályafutását chiovini ferenc, munkácsy-díjas festő méltatta. /mti/

bb. 51. megnyitott az újpesti őszi tárlat

k ol/mné/m 1e

1968. október 18.

virágh ferencné, a 4. kerületi tanács vb. titkára, pénteken ünnepélyesen megnyitotta az ady endre művelődési házban rendezett újpesti őszi tárlatot.

a kiállításon hat festő és három szobrász, mintegy 40 alkotása szerepel. a művészek mindegyike újpesten lakik, illetve dolgozik. nagybányai nagy zoltán, brusch péter, hován lászló, giron emanuel és reinhardt istván festményekkel, bertalan tivadar grafikákkal jelentkezik a már hagyományos újpesti tárlaton, a szobrászművészeket nemes józsef, péter zsuzsa és tóth béla alkotásai képviselik. /mti/

bb 53. megalakult a kereskedelmi kamara szerszámgépipari csoportja

i kf/kf-ju 1e

1968. október 18.

a magyar kereskedelmi kamara székházában pénteken, 12 vállalat részvételével megalakult a kamara szerszámgépipari szakmai csoportja. elnökévé kuti lajost, a szerszámgépipari művek vezérigazgatóját választották társelnökök: pavla károly a technimpex vezérigazgatója és morvai lajos a csepel vas és fémművek szerszámgépgyárának igazgatója.

az alakuló ülésen pavla károly előadást tartott a szerszámgépek piaci árának alakulásáról. /mti/

bb 54. a számítógépek alkalmazása az orvosi gyakorlatban

t fe/se-ju 1e

1968. október 18.

orvosok és matematikusok részvételével rendeztek pénteken tudományos ülést. a ii. budapesti belgyógyászati klinikán. kanyár béla egyetemi tanársegéd, a biofizikai intézet munkatársa a számítógépek orvosi alkalmazásáról és ennek hazai lehetőségeiről tartott előadást: ismertette az új emg 830-as magyar gyártmányu számítógép alkalmazhatóságát, különösen a diagnosztika felállításában. klatsmányi árpád villamosmérnök, az elektronikus mérőkészülékek gyárának főkonstruktorja az új magyar számítógép szerkezeti felépítéséről számolt be. /mti/

bb 56. varga magda festőművész

k ol/mné-ju 1e

1968. október 18.

alkotásaiból kiállítást rendeztek a fényes adolf teremben. a tárlatot pénteken nyitotta meg szentkuthy miklós író-műfordító. /mti/

bb 57. életmentőt tüntettek ki a budapesti rendőrfőkapitányságon
t fe/se-ju ie 1968. október 18.

mentőkocsi állt meg az év február 26-án, a vi. zichy
jenő u. 25 sz. ház előtt, hogy a körzeti orvos megkeresésére
kórházba szállítsák a ház lakóinak nyugalmát, sőt, életét veszé-
lyeztető két idegbeteg embert, a 64 éves lax sándornét és 37
éves ernő nevű fiát, aki 7 éve állt már orvosi gyógykezelés
alatt.

huszár attila műszerész a ház lakója - ismerve a hely-
zetet - figyelmeztette a mentőorvost, hogy legyen óvatos, mert
laxék baltákkal és élesre fent késekkel akarják megakadályozni
kórházba szállításukat. az orvosok nem is nyitottak ajtót, ezért
a mentők a rendőrség segítségét kérték. amikor huszár attila
látta, hogy a két dühöngő ember súlyosan megsebesítette csorogi
mihály rendőrnagyot - lax ernő késsel többször hátra szurta,
s veszély renygeti széke ly ferend rendőrnagyot is - a megtá-
madottak segítségére sietett. a két beteg embert sikerült megfé-
kezni, de huszár attila maga is életveszélyes hasszurást szenved-
ett: három hónapig gyógykezelték.

dr. györök györgy, a budapesti rendőrfőkapitány helyet-
tесе pénteken hivatalában fogadta huszár attilát. köszönését
fejezte ki, hogy élete kockáztatásával segítséget nyújtott a
rendőrök munkájához és pénz jutalmat adott át neki. /mti/
--

bb 58. megnyitották az erkel emlékkiállítását

k ol/mné-ju ie

1968. október 18.

erkel ferenc halálának 75. évfordulója alkalmából -
a budapesti művészeti hetek keretében - emlékkiállítás rendeztek
az erkel színházban. a pénteki megnyitó ünnepségen lukács mik-
lós, a magyar állami operaház igazgatója mondott beszédet.
/mti/

--

20.30/m

- 26 -

20.30/m

bb 59. ,, a forradalom őszirózsái,,

k ol/mné-ju ie

1968. október 18

cimmet - az 1918-as polgári demokratikus forradalom köze lő
50. évfordulója alkalmából - pénteken zenés irodalmi estet ren-
dezték a magyar néphadsereg központi klubjában. a műsorban is-
mert fővárosi előadóművészek működtek közre. /mti/
--

bb 60. időjárásjelentés

-ju ie

1968. október 18.

száraz idő

várható időjárás szombaton estig: kevés felhő, eső nél-
kül. napközben kissé meglélnkülő, változó irányú szél. többhe-
lyen reggeli köd.

várható legmagasabb nappali hőmérséklet szombaton: 14-18
fok között. /mti/
--

bb 62. bemutatták a ,, black comedy,,-t

k ol/mné-ju ie

1968. október 18.

a madách színházban pénteken este mutatták be az angol
peter shaffer már nemzetközi sikert aratott black comedy /já-
ték a sötétben / című művét. a darabot szász imre fordította,
vámos lászló rendezte, a díszleteket küpeczi bócz istván, a
jelmezeket miaikovszky erzsébet tervezte. a főbb szerepeket már-
kus lászló, psota irén, kiss manyi, vass éva és lőte attila ala-
kitotta. /mti/
--

20.40/m

- 27 -

20.40/m

bb 61. a hunyadi lászló jubileumi előadása

k ol/mné-ju 1e

1963. október 13.

a budapesti művészeti hetek alkalmából rendezett magyar operák hetén, pénteken érkezett el 450. előadásához erkell ferenc hunyadi lászlója. az operaházban a teljes művet 1885. február 19-én játszották első ízben, perottival a címszerepben.

a péntek esti jubileumi előadást az erkell színházban oberfrank géza vezényelte, hunyadi lászló szerepét udvardy tiber énekelte. /mti/

bb 63. bársony lászló fellépése a zeneakadémián

k ol/mné-ju 1e

1963. október 18.

a budapesti zenei hetek alkalmából pénteken este a máv szimfónikusok adtak koncertet a zeneakadémián. a zenekart erdélyi miklós vezényelte, közreműködött bársony lászló, a budapesti nemzetközi brácsaverseny győztese. műsorban szerepelt weber oberon nyitánya, hindemith brácsaversenye és beethoven iii. szimfóniája. /mti/

20.50/m

2014. 2. 24.

- 28 -

-vöge-

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

mti belső hírek

1968. október 26.

bb. 1. a sztereo-színház bemutató előadása bartókról

1968. október 26.

i ol/j/gy/la

a sztereo-színház - amelynek műsorán a zenei anyag nagy részét sztereo lemez-felvételről hallhatja a közönség - november 2-án délután „életut”, címmel bemutató előadást tart a kossuth klubban. az összeállítás a bartóki életmű több korszakáról szól a bartók-összkiadás eddig elkészült lemezei alapján. a romantikus ábrándtól a két arckép részletén, majd a medvetáncon át vezet ez a műsor, izellőt adva a négy zenekari darabból, az egy-nemű karokból egészen az önrekviemszerű vonósnégyes utolsó tételéig. az egyes zenei részletek között berek katalin, gábor miklós, kohut magda és mensáros lászló olvas fel bartók béla leveleiből, s tolmácsolja a zeneköltőről szóló verseket. a zenei illusztrációban közreműködik gabos gábor zongoraművész és a tátrai-vonósnégyes. /mti/

bb. 5. a „kalevala”, című finn népi époszt

1968. október 26.

i ol/gk/sr/gy/la

vasárnaptól kezdődően öt részletben mutatja be a magyar rádió. elias lönnrot gyűjtéséből vikár béla fordította, zenéjét szervánszky andre szerezte. a rendező bozó lászló. /mti/

le

- 1 -

bb. 2. „foltozzák,, az esztergomi várhegyet

1968. október 26.

a vid-kz/mné/ká/gy/la

„megfoltozzák,, az esztergomi várhegyet a bányászati aknamélyítő vállalat dorogi körzetének falazóvájárai. a már védelemre szoruló hatalmas sziklatömbök konzerválása főként bányászati módszerekkel történik. két dimenzióban erősítik meg a sziklafalakat. felülről lefelé 25-30 méter mély lyukakat fúrnak, s ezekbe vasbetonacélt süllyesztenek, majd cementet injektálnak. oldalról ugyanakkor ugynevezett főtéhganyozással erősítik össze a kőzet-rétegeket. a kisebb leváló sziklatömböket lefejtik, a magasabban fekvő, kiugró részeket pedig vasbeton pillérekkel támasztják alá. a különleges munkát, melynek során összesen 400 négyzetméternyi sziklafelületet erősítenek meg, a tervek szerint a jövő év végére fejezik be. a költségek elérik a 2 millió forintot./mti/

..

bb. 3. magyar malomok jugoszláviában

1968. október 26.

is sz/tné/le/gy/la

Jugoszlávia különböző vidékein 14 magyar felszerelésű malom működik. valamennyit az utóbbi években szállította a komplex külkereskedelmi vállalat. a vállalathoz most érkezett újabb jugoszláviai malom üzembehelyezéséről. a napi 60 tonna kapacitású, automatikus vezérlésű moraviai malom berendezését az élelmiszeripari gépgyár és szerelő vállalat, a budapesti mezőgazdasági gépgyár makói üzemegysége és a hőmezővásárhelyi mérleggyár készítette.

a magyar üzemek most újabb malomberendezéseket gyártanak jugoszlávia részére. a komplex szerződést kötött a 100 teljesítményű zombori és csácsaki malom berendezésének szállítására és naponta 200 tonna gabona őrlésére alkalmas malomfelszerelés készült zenta részére is. ezeket a megrendeléseket 1969-ben és 1970-ben teljesíti a vállalat./mti/

... ..

- 2 -

bb. 4. szovjet hanglemezek hónapja

1968. október 26.

i ol/gk/sr/gy/la

november 4 és december 4 között szovjet hanglemez hónapot rendeznek. a megnyitó ünnepséget a Kossuth Lajos utca 20. szám alatti hanglemez-boltban tartják. a hónap alkalmából a nagy hanglemez-boltokban minden megvásárolt szovjet hanglemez mellé egy ajándék lemezt is kap a vásárló. a választékban olyan újdonságok is vannak, mint Richer, Gilelsz és Ojztrah felvételei. szvjatoszlav rochter előadásában - egyebek között - beethoven c-moll zongoraversenyét és b-dur rondóját, az f-moll /appassionata/ szonátát és a c-moll /pathetikus/ szonátát kaphatják meg a hanglemezgyűjtők, Gilelsz chopin e-moll zongoraversenyét, ojztrah pedig sztravinszkij d-dur hegedűversenyét tolmácsolja, s öt lemezen kapható beethoven összes hegedű- és zongoraszonátája ojztrah és lev oborin előadásában./mti/

..

bb. 6. mitől „fiatalodik,, a tihanyi belső-tó?

1968. október 26.

a vid-kz/mné/ká/gy/la

a természetes folyamattal éppen ellentétes jelenségre figyeltek fel a halászok és a természetvédelmi szakemberek a tihanyi belső-tónál. a hasonló kiterjedésű tavak mindinkább feltöltődnek, s aszályos időkben a vizük elapad. a tihanyi belső tó viszont az idén a nyári aszály csúcspontján bővizűbb volt, mint a csapadékos évszakokban. a szakemberek végülis megtalálták a magyarázatot arra, hogy mitől „fiatalodik,, a kis tó. vizsgálataik szerint a tó egykori tengeri üledékből származó homok altalaját az iszap és egyéb szervesanyagok elzárták, s így medre valószínűleg arra is felrohamodencévé vált. a szakemberek egyidejűleg arra is felhívták a figyelmet, hogy mind esztétikai, mind pedig biológiai szempontból fontos, hogy a betelepített növényevő halak által elpusztított nádas újból teret kapjon a tó partján. kipusztulása ugyanis mostoha körülmények közé juttatta a fél-sziget gazdag vízimadár világát./mti/

de

..

- 3 -

bb. 7. fizet a televízió - rendelet készül a tv színházközvetítéseiinek szabályozásáról

i pr/hné/sr/gy/la

1968. október 26.

a televízió színházi közvetítéseiinek anyagi részét szabályozó rendeleten dolgoznak a művelődésügyi minisztériumban. az írott utasítás hiánya az elmúlt években már jónéhány alkalommal szolgált vitalapul a televízió és az illetékes színház között: a színház azzal érvelt, hogy egy-egy közvetítés alaposan megcsappantja nézőszámát, így anyagi veszteség áll. az új rendelkezés kötelezi majd a televíziót, hogy ennek az anyagi veszteségnek egy részét magára vállalja, magyarul: finanszírozza a közvetítést. a rendelet részletes utasításain még dolgoznak, viszont biztos az, hogy egy-egy darabot csak a 25. színházi előadás után közvetít majd a televízió./mti/

... ..

bb. 8. a legfelsőbb bíróság ítélete a martinelli téri emberölési bűnügyben

i bc/gg/sr/gy/la

1968. október 26.

a legfelsőbb bíróság fellebbezés folytán ítélkezett a martinelli tér 5. számú házban januárban elkövetett emberölés ügyében. a büncselekményt - mint ismeretes - adamik gábor, 24 éves segédmunkás és szakács jánosné nagy róza 43 éves büntetett előéletű kávéfőző követte el. közöttük korábban kapcsolat alakult ki, s megállapodtak, hogy elteszik láb alól a férjet, szakács jános, 47 éves nyomdászt. az asszony és férje között nem sokkal a házasságkötés után gyászokori volt a veszekedés, a verekedés. szakácsné házassági bontóperre indított. az asszony folytatni akarta korábbi életmódját, szakács viszont nem akart elköltözni a lakásból, bírósági döntésre várt.

a megbeszélte terv szerint adamik elbujt a lakásban, majd szakácsot, aki éjszaka tért haza, s lefeküdt aludni, megfojtották. a holttestet a dunába akarták dobni, de ezt nem tudták megvalósítani, mert közben letartóztatták őket.

a legfelsőbb bíróság az adamik gáborral szemben elsőfokon kiszabott 12 évi szabadságvesztést 13 és fél évre súlyosbította, szakács jánosnéval szemben pedig helybenhagyta az elsőfokon megállapított 15 évi szabadságvesztést./mti/

ed

... ..

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

mti b e l f ö l d i h i r e k

1968. október 19.

bb. 1. élénk „madár-idegenforgalom”, a balatonon
a vid-cs/fné/m le 1968. október 19.

abalatonon már erősen meggyérült az őszi kirándulók száma, s ezzel párhuzamosan megnőtt a „madár-idegenforgalom”, a magyar tenger ősi őök óta fontos állomása a vándormadarak „nemzetközi”, utvonalanak. a nyári vízimadarak nagyrészt már utra keltek a délebbi tájakra, ennek ellenére a tó madárvilága élénkebb, mint korábban volt: a menedékes öblöket, nádasokat a kontinens északi tájairól érkezett madárcsapatok népesítik be. a keszthelyi öböl különösen zsúfolt: százas csoportokban lepték el a parti vizeket a különféle vadliba és vadkacsa fajok, s megérkeztek a tundrás vidékekről a kontyos récék is. ugyancsak nagy csapatokban tanyáznak a tavon a sirályok, amelyek rendszerint elkísérik a hajókat és szívesen keresik fel a fürdői partot, ahol az üdülő vendgék bőséges élelemmel látják el őket. /mti/

... ..
- 1 -